

Participatie Omgevingswet

POLITIEKE WOENSDAG VAN WOENSDAG 1 DECEMBER 2021 20.00 UUR

Voorzitter: T. van Zoelen (PvdD)

Namens de raad: H. Sietsma (GroenLinks), R. van Niejenhuis (PvdA), I. Venhuizen (D66), J. Dijk (SP), G. de Vries (VVD), T. Moorlag (ChristenUnie), K. de Wrede (PvdD), H.P. Ubbens (CDA), A. Sijbolts (Stadspartij), S. Bosch (Student&Stad), K. Blauw (PVV)

Namens het college: R. van der Schaaf (wethouder), B. Benjamins (wethouder)

Namens de griffie: J. Adema

Participatie Omgevingswet

00:19:00

Voorzitter: Goedenavond allemaal bij deze meningsvormende sessie met het thema participatie binnen het nieuwe stelsel van de Omgevingswet. Vandaag in een bijzondere [onhoorbaar] klankbordgroep Omgevingswet heeft [onhoorbaar] programma opgesteld om deze sessie input te geven in de richting van ontwikkeling van beleid, procedures en werkwijze van de gemeentelijke organisatie. Het bestaat uit twee delen en in het eerste deel zullen een aantal sprekers een toelichting geven op het onderwerp. Als eerste komt de wethouder aan het woord met een korte inleiding. Vervolgens zal Eric van Deelen, projectleider Omgevingswet van de gemeente ook kort iets zeggen en dan vervolgens zal de extern projectleider Frans Soeterbroek iets vertellen over de inwoners van de pilot Paddepoel, Selwerd en Tuinwijk. Tot slot van het eerste deel vertelt bewoner Els Struiving iets over haar beleving. U kunt vragen stellen. Ik stel voor, als u vragen heeft, dat bij mij aan te geven. [Onhoorbaar] Ik hoorde al dat de heer Soeterbroek om acht uur zijn trein moet halen. Goed, dan geef ik nu het woord aan de heer Van der Schaaf.

00:20:40

Wethouder Van der Schaaf: Hallo, ben ik te verstaan? Ik heb een enorme echo.

00:20:44

Voorzitter: Ik hoor het, dus ik denk dat thuis de microfoon even uit moeten, als u -

00:21:08

Wethouder Van der Schaaf: Oké.

00:21:08

Wethouder Benjamins: Voorzitter, er staat bij u in de zaal ook nog een microfoon aan. Bij gastspreker twee.

00:21:15

Voorzitter: Ah, misschien is dat de echo. Meneer Van der Schaaf, volgens mij moet u uw microfoon dan weer aanzetten en dan hoop ik dat het nu goed is.

00:21:25

Wethouder Van der Schaaf: Gaat het nu beter? Ja, ik ben de echo in ieder geval kwijt. Beste mensen, mooi dat ik hier even namens het college – en collega Benjamins zal het afsluiten – even een korte aftrap mag doen over dit belangwekkende thema. Een tijd terug heb ik van

Participatie Omgevingswet

de mensen, onze medewerkers, onze raadsleden, jullie deel van de raad, maar ook vooral onze bewoners die zeer actief betrokken zijn geweest bij deze participatiepilot in Paddepoel, Selwerd en Tuinwijk een tweetal pamfletten in ontvangst mogen nemen. Ik heb om te beginnen buitengewoon veel waardering voor het proces, want het heeft volgens mij zowel voor Paddepoel, Selwerd en Tuinwijk, maar zeker ook voor de Omgevingswet in zijn algemeenheid en de participatie en hoe we dat moeten organiseren – misschien nog wel breder dan alleen de Omgevingswet – veel opgeleverd. We zijn er echter nog niet en we moeten met elkaar goed de discussie daarover voeren en ik denk ook dat deze discussie daar een hele mooie aanzet voor is. Ik heb even gedacht, wat zal ik nu als start gaan zeggen, als bijdrage aan een gesprek wat natuurlijk zometeen gevoerd gaat worden, waarin ook Frans Soeterbroek denk ik een paar interessante dingen te berde zal brengen en vanuit de bewoners het één en ander gezegd zal worden. Ik denk dat er een heel mooi gesprek kan komen, dus ik heb even gedacht, wat zou ik nog vooraf kunnen meegeven aan die discussie, vanuit het college en ook vanuit mijn eigen ervaring. U kunt zich voorstellen, dat als je nadenkt over ... Kijk, die Omgevingswet moet nog komen, maar participatie is iets, waar we natuurlijk al jaren mee te maken hebben en ook mee worstelen, daar hoeven we denk ik geen doekjes om te winden. Ook in de afgelopen periode, maar ook in vorige perioden, denk ik, is er altijd wel iets geweest over participatie, het gebrek daaraan of gevoelde gebrek daaraan of dingen die beter konden. Het is een terugkerend thema in onze lokale politieke discussies en met name ook bij dingen die spelen in het ruimtelijk domein. Dat is echt niet alleen in Groningen zo, dat is in heel Nederland zo, daarom is ook één van de ambities, die er was wel met de Omgevingswet, om met name op dat vlak van participatie en betrokkenheid van bewoners bij plannen zowel van de overheid, als van derden, om bij het meedenken verder te gaan dan het klassieke begrip inspraak en om dat beter te regelen in de wet. Als je heel eerlijk ben, die hoge ambities ... Als je kijkt naar de Omgevingswet, dan maakt deze dat in de wetgeving eigenlijk niet waar. Ik heb er zelf ook weleens een kritisch artikel over geschreven. Heel veel dingen zullen we toch zelf nog steeds moeten doen. Het is niet zo dat die wet dat voor ons regelt, maar het is wel een mooie aanleiding om daar breder over na te denken. Als ik kijk naar de principes, die gehanteerd worden en die naar voren komen uit de pilot tot nu toe en die als basis kunnen leiden voor de manier waarop wij, als gemeente Groningen, omgaan met participatie in die Omgevingswet, maar ook voor die bredere discussie rond participatie en participatie-ordering, dan denk ik dat wij als college met heel veel van deze principes heel goed uit de voeten kunnen. Even voor de scherpte van de discussie maak ik een paar kanttekeningen, die niet gezien moeten worden als dat die principes daarmee onderuit worden gehaald, maar waar we wel rekening mee hebben te houden, bij verdere discussie en het verder vormgeven. Een paar dilemma's die in ieder geval bij mij naar voren kwamen. Om mee te beginnen, de rol van initiatiefnemer. Ja, als je al deze principes op een rijtje zet, dan worden er heel veel voorwaarden gesteld, waar de initiatiefnemer allemaal aan moet voldoen voor een goede participatie. Tegelijkertijd moeten we het die initiatiefnemer natuurlijk niet alleen maar lastig maken. Die initiatiefnemers – wie het ook is, of het nu de gemeente zelf is of een bouwer of een kantorenontwikkelaar – dat zijn natuurlijk mensen, ondernemers, partijen – het kunnen ook burgers zijn die zelf een initiatief nemen – die we heel hard nodig hebben. Zonder initiatieven en initiatiefnemers hebben we geen huizen en krijgen we geen parken en ook

Participatie Omgevingswet

geen windmolens, kantoren of fietspaden. Met andere woorden, ook die positie van die initiatiefnemer moeten wij goed borgen. Op het moment dat je een hele goedbedoelde lijst maakt van alle eisen, waar een participatieproces aan moet voldoen, en de initiatiefnemer kan er niet goed mee uit de voeten, dan bereik je het tegenovergestelde van wat je wil. Dan gaat zo een initiatiefnemer namelijk paadjes zoeken eromheen in plaats van dat hij het proces, wat je eigenlijk wil, in volle openheid aangaat. Dat zijn dingen, waar we rekening mee hebben te houden. Het is heel goed om na te streven, dat je niet pas met een uitgewerkt plan met de omgeving gaat praten. Aan de andere kant is het ook wel zo, dat de initiatiefnemer zeker binnen kaders die democratisch zijn vastgesteld wel het recht heeft om zelf na te denken, wat je met je eigen bezit wil. Natuurlijk moet je met de buurt erover praten, maar als we de eis stellen: je mag pas nadenken, nadat je iedereen in de omgeving hebt geïnformeerd, dan vraag me wel af of je dan niet te ver gaat. Ik zeg niet dat dat hierin staat, maar dat zijn kanttekeningen, waar we rekening mee hebben te houden. Waar we ook rekening mee hebben te houden, is dat voor ons onszelf, als gemeentelijke organisatie, participatie natuurlijk tijd, capaciteit en ook geld kost. Natuurlijk is het zo ... Er wordt vaak gezegd, als je het goed doet aan de voorkant win je dat aan de achterkant., maar de realiteit is wel dat een heel goed participatieproces heel veel vraagt van onze organisatie, van onze medewerkers en ook van u als raadslid, maar ook voor ons als politici en van onze ambtenaren en van de initiatiefnemer. We moeten dus wel kritisch zijn op dat lange en veel participatie niet hetzelfde is als goede participatie. Het kan soms ook helder en snel en daar moeten we ook wel rekening mee houden. Ik denk ook dat wij oog moeten houden voor de verschillende rollen die de burger kan spelen. Een burger is soms een direct belanghebbende, maar de burger is ook iemand die meedenkt over de omgeving en dat zijn echt verschillende rollen. Die zijn beiden even belangrijk en evenveel waard. Ik denk ook dat we moeten oppassen dat wij de gemeente en de gemeenschap niet te vaak tegenover elkaar stellen. Ik lees weleens in de krant dat de gemeente plannen heeft en dat de burgers ertegen zijn. We moeten ons goed realiseren dat de plannen die we als gemeente hebben, zijn natuurlijk een uitdrukking voor wensen die we juist ook vanuit de vanuit de gemeenschap proberen uit te drukken. Als burgers daar problemen mee hebben, wil dat niet zeggen dat iedereen dat vindt. Daar zit wel een onderscheid dat we ook in zo een participatieverordening moeten maken. Het allerbelangrijkste is, denk ik, dat we ons moeten realiseren dat – want dat is natuurlijk de ambitie dat we een goed kader met elkaar afspreken, waarin we ook met elkaar kunnen afspreken, hier voldoet een goede participatie aan in Groningen – je natuurlijk met een helder en controleerbaar kader nog niet alles hebt opgelost. In de voorbereiding viel al de term 'democratisch vakmanschap' en mijn overtuiging is ook dat democratisch vakmanschap uiteindelijk meer te maken heeft met stijl en optreden van ons als politici en ook van onze medewerkers, dan met de perfecte procesarchitectuur. Ik denk dat we ook elkaar wel scherp moeten houden, dat hoe goed wij het participatieproces ook ontwerpen – want dat moet ook, ook naar derden toe en naar initiatiefnemers van dit vragen wij in Groningen – dat het uiteindelijk ook heel erg gaat om houding en gedrag. Dat even als aftrap en als gedachte voor de discussie. Volgens mij is er heel veel – echt de complimenten daarvoor aan de raadscommissie – goede voorbereiding gestopt tot nu toe in het nadenken over dit belangwekkende vraagstuk en ik ga ook met ... We gaan in discussie de komende uren, maar ik denk ook de komende maanden, over hoe

Participatie Omgevingswet

we dit in de Omgevingswet goed moeten regelen. Graag op een ambitieuze manier, want zo doen we dat in Groningen, denk ik. Dat even als aftrap.

00:28:45

Voorzitter: Dank. Dan wil ik nu het woord gegeven aan de heer Van Deelen, projectleider Omgevingswet van de gemeente. Gaat u gang.

00:29:10

Voorzitter: Er wordt een PowerPointpresentatie gestart.

00:29:43

De heer Van Deelen: Ja, goedendag. Ik ben dus Eric van Deelen, projectleider Omgevingswet voor de gemeente Groningen. Ik zal even heel kort, in één sheet, proberen te vertellen wat de Omgevingswet ook alweer was. Het kan best zijn dat dat alweer bij de meesten van jullie weggezakt is. De Omgevingswet is een verzameling van 26 wetten of 26 wetten gaan grotendeels of helemaal op in de Omgevingswet. Het idee was om het allemaal wat eenvoudiger te maken, maar één van de punten is al ... Je had heel veel AMvB's had je en die zijn nu in vier hele dikke AMvB's gekomen. Het is dus mooi opgeschoond, maar het is nog een enorme puzzel aan wetteksten. Een aantal doelstellingen, het onderste rijtje. Wat meer afwegingsruimte en vooral lokale afwegingsruimte, dus waar het Rijk ook regels overdraagt aan bijvoorbeeld de gemeente, maar ook aan de provincie, om echt lokaal ook te zeggen, jullie mogen zelf meer bepalen. Inzichtelijkheid, het overzicht, dus met name het digitaal stelsel moet daar een belangrijke rol in gaan spelen, zodat het voor de burger en de initiatiefnemer veel makkelijker is om alles te vinden. Snellere besluitvorming, bijvoorbeeld bij vergunningverlening, waar de procedures grotendeels van 26 weken naar acht weken gaan, dus dat is echt een enorme verkorting van de proceduretijd. Ook integraliteit, omdat alles in één wet komt, moet je ook veel meer afstemmen. Eén van de onderdelen is bijvoorbeeld het omgevingsplan; de set met regels, waar alle bestemmingsplannen en verordeningen die over de fysieke leefomgeving gaan, in komen. Het kan niet meer zo zijn, dat dat straks nog tegenstrijdigheden bevat. Nu kan zijn het nog zijn dat bepaalde regels in de verordening strijdig zijn met bijvoorbeeld een bestemmingsplan. Dat kan. Je wil het niet, maar het kan wel. Bijvoorbeeld dat in de verordening staat, dat je niet aan erfgoed mag komen en in de andere regel staat dat je juist overal zonnepanelen op moet plaatsen. Dat zou zomaar kunnen. Dat is niet zo, maar zou kunnen. Dat kan straks niet, dan moet het echt goed op elkaar afgestemd zijn.

00:31:53

De heer Van Deelen: De drie belangrijkste opgaven bij de Omgevingswet. Enerzijds het digitaal stelsel, al die regels van het omgevingsplan en de wetten om die op één vindbare plek voor de burgers en initiatiefnemers te krijgen. De wet zelf, maar daar zitten ook een aantal instrumenten bij. Die staan rechtsonder. Dat is voor de gemeente met name de omgevingsvisie, maar we hebben nu The Next City en als het goed is komt in februari in de raad ook de laatste versie van de nieuwe omgevingsvisie, waar dan ook Haren en Ten Boer meegenomen zijn. Het omgevingsplan, wat ik net al uitlegde, waar alle regels dan in moeten komen en de omgevingsvergunning. Die bestaat nu al onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, maar die wordt straks wat breder, dus meer stelsels en soorten vergunningen die daarbinnen vallen. Dan heb je de laatste, dat is nog anders werken. Dan

Participatie Omgevingswet

gaat met name om van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'. Dat betekent eigenlijk dat je de regel niet meer centraal stelt, maar dat je het initiatief belangrijk acht. Dat wil niet zeggen dat alles mag, maar je gaat veel meer kijken naar wat zijn de mogelijkheden? Dat is dus echt een hele andere insteek, die ook bij de medewerkers gevraagd wordt. Ja, de volgende.

00:33:06

De heer Van Deelen: Dan met name het wettelijk kader voor participatie. In de Omgevingswet wordt participatie als heel belangrijk thema neergezet. Het gaat uit van een participatieve aanpak, dat wil zeggen dat je in een zo vroeg mogelijk stadium die participatie moet gaan doen. Niet dat je met een volledig omlijnd ontwerp of een plan komt, maar dat je probeert in een vroeg stadium al iedereen of in ieder geval de belanghebbenden mee te nemen. Gebaseerd op vertrouwen; het regelt het wat en niet het hoe. Dat komt ook in het wettelijk kader. Je hebt voor de verschillende instrumenten, zometeen komt ook nog even een overzichtje, maar je hebt de omgevingsvisie en daar moeten wij iets aan participatie doen, zowel vooraf, als een soort verantwoording. Dat geldt ook voor het omgevingsplan. Bij de vergunningverlening ligt dat anders, daar ligt het bij de initiatiefnemer, die moet daar de participatie doen, maar onder bepaalde voorwaarden. Dat lijkt allemaal heel erg mooi, maar aanvankelijk was participatie in de wet alleen maar als belangrijk benoemd, maar wettelijk was het nergens verplicht. Uiteindelijk is er een amendement gekomen in de Eerste Kamer, waarbij de mogelijkheid was aan de gemeenteraad, aan u, om voor een aantal soorten aanvragen die niet binnen het omgevingsplan pasten – dat noemen ze dan buitenplannen, dat het niet in het bestemmingsplan past en straks in het omgevingsplan en dat zijn een aantal categorieën – waar dan participatie verplicht gesteld kan worden. Er is nu een lijst in voorbereiding en als het op de lijst voorkomt, dan moet de aanvrager eerst aanleveren over participatie. Dan is het met name, dat hij iets moet aanleveren, maar het is volgens de wet geen weigeringsgrond. Het is alleen maar een indieningsvereiste. Hij heeft participatie gedaan en het maakt niet uit hoe, al is het een briefje door alle brievenbussen heen. De wet regelt niet hoe je het doet, alleen maar dat je het moet doen, mits dan inderdaad de raad die lijst met categorieën vaststelt. In de Omgevingswet zijn uiteindelijk de regels van de Omgevingswet zelf, het omgevingsbesluit, omgevingsregelingen allemaal getrapte sets met regels die daar worden verteld. Wat ik zei, die verplichte participatie is inderdaad belangrijk bij de buitenplanse omgevingsplanactiviteiten, in de volksmond ook wel de OPA's genoemd. In het nieuwe omgevingsplan, want op één juli aanstaande, dan komt er een omgevingsplan van rechtswege, dat zijn alle bestemmingsplannen en een drietal verordeningen en de bruidsschat, een set regels die het Rijk overdraagt. Daarna gaan wij een omgevingsplan opbouwen en daarin willen we ook wat eisen aan participatie opnemen. Hoever dat kan, dat is nog onduidelijk. Daar zal straks ook jurisprudentie over komen, maar in principe willen wij wel wat eisen gaan stellen aan participatie. Dan gaat alleen maar over die gebieden die in dat nieuwe omgevingsplan staan, wat we gebiedsgericht gaan opbouwen. Dan hebben we nog de Algemene wet bestuursrecht, waar je altijd een belangenafweging mag doen. Dat is nu al, maar kan straks ook nog steeds, dat je daar ook kunt bepalen, is dit inderdaad wel van belang of moeten de burgers beter meegenomen worden? Er wordt op dit moment heel weinig gebruik van gemaakt, maar het is wel een mogelijkheid om daar mee te doen. Wat er niet bij staat – en dat is ook niet-wettelijk kader, maar is natuurlijk wel een aanvulling – is dat het wel de bedoeling is dat we een participatieverordening en participatiebeleid gaan

Participatie Omgevingswet

opstellen. Participatieverordening moet één jaar na inwerkingtreding van de wet in ieder geval gemaakt worden en vastgesteld worden door de raad. Daarin is het wel het idee, om daar wat meer eisen over participatie in te gaan opnemen. Dan hebben we nog een overzicht, wat er staat bij de verschillende onderdelen. Bij omgevingsvisie heb je alleen de motiveringsplicht. Bij het omgevingsplan moet je ook vooraf aangeven, hoe je de participatie gaat doen en dan later weer motiveren wat je ermee gedaan hebt. Het omgevingsprogramma ook. De omgevingsvergunning binnenplannen, daar kan het een aanvraag vereiste zijn, dat is niet verplicht. Als mensen aangeven: nee, ik heb geen participatie gedaan, dan mogen wij dat niet eisen. Bij de buitenplannen, wat ik net zei, mag dat, als je de gemeenteraad een optielijst heeft vastgesteld. Dat is het kader van de Omgevingswet inzake participatie.

00:38:10

Voorzitter: Oké dank. Dan kijk ik even de commissie rond of hier vragen over zijn. De technische vragen zijn misschien allemaal wel gesteld, maar misschien zijn er nog aanvullende vragen. Ik zie niemand. Dan gaan we door naar de volgende spreker, de heer Frans Soeterbroek, extern projectleider. Hij gaat wat vertellen over de pilot. Gaat uw gang.

00:38:36

De heer Soeterbroek: Ja, dank je wel. Ik was inderdaad extern projectleider van de pilot Omgevingsplan, dus niet van de hele Omgevingswet. Alleen een oefening met het maken van een omgevingsplan, simpel gezegd de opvolger van bestemmingsplannen. Het idee was, kunnen we met bewoners uit drie wijken samen en ook een aantal raadsleden erbij, komen tot iets wat lijkt op zo een omgevingsplan. Het was zwoegen. We zijn, denk ik, veertien maanden bezig geweest. Helemaal in coronatijd. We hebben elkaar maar één keer live gezien. Het was ook een behoorlijke aanslag op de bewoners. Het was taai. Els Struiving zit hier. Zij is één van de volgens mij vier bewoners, die het van begin tot eind hebben volgehouden en verder was het een duiventil. Mensen vlogen in en uit. Uiteindelijk hebben negen bewoners ons eindproduct ondertekend en de drie raadsleden die erbij waren, Hans, Rik en Tessa. Zij waren ook wel gecharmeerd van het eindproduct. We hadden een aantal mensen van corporaties en een groep ambtenaren, zowel uit de hoek van de Omgevingswet als uit de hoek van wijkzaken participatie. Dat is een beetje, wat we hebben gedaan. Het is niet gelukt, daar kwamen we ook heel snel achter, om echt een omgevingsplan te maken. We hebben een aantal uitgangspunten geformuleerd om omgevingsplan ook echt te verbinden met wat er in wijken speelt en wat dat voor eisen stelt aan de inhoud van zo een plan en aan de participatie. Over dat laatste gaan we het vooral vanavond hebben. Misschien de presentatie klaarzetten? Even de volgende maar gelijk. Ik wil met mijn presentatie er ook maar even wat scherpte inbrengen voor het gesprek, dus ik ga niet keurig alle punten opsommen. Die kunnen jullie nalezen. Om er gelijk maar even in te vliegen. Volgens mij is het grootste vraagstuk wat we tegenkwamen – en dat herken ik ook in heel veel andere steden en gemeenten – dat heel veel plannen van gemeenten en ontwikkelende partijen, als een soort UFO's in de wijken landen. Ze zijn vaak al bijna af of helemaal af. Vaak komen ze onverwachts. Het is ook niet de bedoeling, dat er nog echt aan gemorreld wordt. Dat geeft bij bewoners ook vaak het beeld dat participatie een verplicht nummer is. Ik denk dat dat wel een groot issue is, ook in Groningen. Ik publiceer op sociale media wel eens wat

Participatie Omgevingswet

over ... Dan zeg ik enthousiast, dat ik bezig ben met een omgevingsplan in Groningen en dan zijn er altijd een aantal kritische mensen uit Groningen die mij gaan bestoken met: nou, Frans, hier heb je een kopietje uit het Dagblad van het Noorden, waaruit blijkt dat het nooit wat zal worden in Groningen met participatie. Dat is natuurlijk een heel cynisch beeld, maar ik denk als ... Ik heb ook vorig jaar een abonnement op het Dagblad van het Noorden genomen en ik kom wel heel veel voorbeelden tegen, waarvan ik denk: oh, oh, oh, pas op waar dit naartoe gaat. Ik denk dat dit eigenlijk de grootste uitdaging is. Je kunt heel veel mooie dingen rond participatie gaan regelen, maar als je dit niet beetpakt, dan gaat het het niet worden. Dan blijven mensen heel cynisch. Dat is de centrale boodschap. De volgende.

00:42:06

De heer Van Niejenhuis: Je bedoelt daarbij niet hoe het in de krant komt, neem ik aan?

00:42:09

De heer Soeterbroek: Wat zei je?

00:42:10

De heer Van Niejenhuis: Je bedoelt daarbij niet hoe het in de krant komt?

00:42:12

De heer Soeterbroek: Nee.

00:42:12

De heer Van Niejenhuis: Dat is namelijk ook nog wel een uitdaging natuurlijk.

00:42:13

De heer Soeterbroek: Ja, hoe het in de krant komt, is natuurlijk altijd ongenueanceerd. Dat snap ik altijd heel goed, maar ik denk dat heel veel – dat zie ik overal gebeuren – dingen misgaan of ook heel moeilijk weer recht te breien zijn, omdat mensen ook terecht zeggen: waarom wisten we dit niet eerder en waarom nu pas en waarom gaan je eerst twee jaar lang met een ontwikkelaar achter de schermen alles uitwerken en ineens ... bam! ... en dan mogen wij in een paar weken er misschien iets over zeggen. Ik denk dat die krant natuurlijk een vergrootglas op dingen zet, die ook wel degelijk aan de orde zijn. Goed, daar moeten we het straks maar eens over hebben. Ja, de volgende. Ik heb het maar even gechargeerd tegenover elkaar gezet. Ik zeg er maar even als disclaimer bij, dit is niet een analyse van Groningen, maar wat ik overal tegenkom – in het verlengde van het vorige punt – dat er een soort patstelling ontstaat, merk ik vaak, in de discussie over participatie van ruimtelijke projecten tussen bewoners en gemeente, waarbij het linker rijtje bewoners, dus vaak zeggen: het komt te laat, het is een ritueel, de ambtenaren hebben een soort houding dat ze het beter weten, terwijl wij de buurt kennen – nu, dat soort dingen kun je wel bedenken – en de gemeente houdt zich ook niet aan het eigen participatiebeleid. Aan de andere kant hoor ik binnen gemeenten vaak: moet je luisteren, we houden ons keurig aan onze planprocedures, dus dat we laat komen, heeft ook te maken met dingen, zoals wij dat ook geregeld hebben met elkaar. Ja, dan wordt er vaak ook tegen bewoners gezegd: ja, dit is gebaseerd op ons woonbeleid, waar we drie jaar geleden een participatietraject over hebben gehad, stadsbreed. Ja, dat zegt bewoners in een wijk waar een project landt natuurlijk helemaal niets, dus dat zijn echt twee verschillende werelden. Ook de eeuwige discussie natuurlijk van de 'luidruchtige minderheid'. Wie zijn die mensen dan uit de buurt

Participatie Omgevingswet

en hoe representatief zijn ze, enzovoort. Dat zijn dus altijd ingewikkelde discussies, waar je wel via die weg van tijdig met plannen de communicatie op zoeken, toch een wig kan drijven in deze tweedeling. Ja. Een verbinding weer kunt maken. Dat moet je ook doen, want ik heb deze tekst even opgezocht: "De opdracht aan de gemeente is om de kracht van de gemeenschap zo goed mogelijk te laten ontplooiën. Daar waar het kan en lukt, staat de gemeenschap zelf aan het roer. Dat is voor de gemeentelijke overheid niet altijd gemakkelijk of natuurlijk." Dit is een tekst uit jullie eigen omgevingsvisie The Next City. Ik noem het ook maar even, want dat staat toch een beetje in contrast met hoe, vaak bij die ruimtelijke projecten, participatie worden georganiseerd. Die zijn toch altijd met samengeknepen billen van als daar maar niet te veel gedoe over ontstaat. Mijn ervaring is als je gul als gemeente naar mensen toegaat, als je ook een houding hebt van we hebben jullie echt nodig om er iets goeds van te maken, gebeuren er ook andere processen. Dat is altijd mijn centrale boodschap: als je met samengeknepen billen de stad ingaat, in de hoop dat er niet te veel gedoe ontstaat, dan ontstaat er eerder gedoe. Dat is even het ding, dus leef hier ook met elkaar naar en dan krijg je ook veel mooiere dingen. Als we weer even terug naar het omgevingsplan gaan. Ik denk dat betere planprocedures en vertrouwen in burger de sleutel zijn om dingen echt goed met elkaar te gaan doen. Dat snel naar buiten gaan, als er nog geen plan is of nog geen helder kader. Dat is ook een mooie discussie, hoe komen kaders voor plannen tot stand? Misschien moet je ook eens wat beter nadenken of je in die fase ook al met bewoners dingen kunt overleggen en samen een aantal conclusies kunt trekken. Ik vind het belangrijk dat de knip tussen overleg dat de gemeente heeft met marktpartijen en initiatiefnemers en participatie met bewoners, opgeheven wordt of doorbroken wordt. Ik zie heel vaak dat dat volkomen gescheiden processen zijn. Dat de gemeente dus met initiatiefnemers intensief gecommuniceerd, dan komt een fase dat er een plan wordt gelanceerd en worden buurten geïnformeerd en dan zegt de gemeente vaak: initiatiefnemer, gaat u gang en doe de participatie. Dan is de gemeente voor de bewoners eigenlijk niet zichtbaar en mijn democratisch hart bloedt dan. Ik vind het eigenlijk ook een taak van de gemeente om te zorgen, dat als er iets in buurten gebeurt, wat echt impact op een buurt heeft – het gaat niet over de spreekwoordelijke dakkapellen, maar wat echt een behoorlijke impact op hun buurt heeft – dat de gemeente in het participatieproces ook zichtbaar is, de regie heeft en deelneemt en het niet geheel overlaat aan de initiatiefnemer.

00:47:20

De heer Soeterbroek: Afstand stedelijk beleid-leefwereld verkleinen. We hebben in de pilot ook gezien, dat voor een aantal mensen het stedelijke beleid op te grote afstand staat. Op twee manieren, geen maatwerk voor hun eigen buurt, maar ook jaren geleden geformuleerd. Ja, wij zien in onze buurt, dat er nog steeds ingezet wordt op bijvoorbeeld studentenwoningen en wij zien in onze buurt dat eigenlijk het grote issue gezinswoningen is, waar het grote tekort aan komt. Dat zien wij gebeuren. We hebben ook rond erfgoed, rond leefbaarheid, rond groen een andere blik dan we in gemeentelijke stukken tegenkomen, dus op die zaken moet je ook met elkaar die afstand verkorten. Als verlengde van ons proces is nu ook afgesproken dat er een wijkvisie wordt gemaakt, waar een aantal van die inhoudelijke dingen verder worden uitgewerkt en die heb je ook als schakel nodig tussen een stedelijk omgevingsplan en een stedelijke omgevingsvisie en iets wat maatwerk voor wijken betekent. Gelijker speelveld maken voor bewonersinitiatief. Dat is ook een heel

Participatie Omgevingswet

belangrijke. Zeker initiatiefrijke bewoners hebben vaak het idee: we vissen toch achter het net, zeker als het grote geld om de hoek komt of er komen tenders, waar wij nooit aan de voorwaarden kunnen voldoen. Dat zijn bekende voorbeelden en volgens mij gaat Els daar straks ook nog iets over zeggen. Dit gaat ook over het thema ... Groningen kent ook Right to Challenge; het uitdaagrecht. Dat is een mooi voorbeeld, waar wij ook een aantal adviezen hebben gegeven. Probeer die buurtrechten, dus niet alleen dat uitdaagrecht, maar ook anderen en echt wat meer experimenten beter te gaan doen en dat ook beter te verankeren, zodat buurten ook het gevoel hebben dat ze ook initiatiefnemer zijn en niet alleen maar bewoners die kunnen reageren op initiatieven van anderen. De basishouding. Daarvan heb ik net ook gezegd, die heb je nodig om er iets goeds te maken. De Omgevingswet werkt er niet in mee. Roeland heeft daar ook iets over gezegd. Ik ben misschien nog scherper daarop, dan Roeland. Ik ben geen fan van de Omgevingswet. Ik vind het dingen toch proberen te regelen op een manier, waarvan ik denk daar zitten we nu even niet op te wachten. Die nadruk, die is volgens mij ook door Roeland genoemd en door Erik, die er ligt op laat initiatiefnemers zelf participatie doen en stel daar ook geen eisen aan en dat moet de initiatiefnemer zelf bepalen wat goede participatie is, dat vind ik niet kunnen. Daar hebben we een aantal uitwegen ook in de pilot gezocht. Daar kom ik zo op. Eén omgevingsvisie en één omgevingsplan moet je voor de hele gemeente hebben. Dat neigt ook naar dingen misschien te globaal en algemeen regelen. Je kan best maatwerk in het omgevingsplan opnemen naar buurten, maar het heeft toch vaak een andere lading dan bestemmingsplannen die veel fijnmaziger zijn dan één omgevingsplan voor een hele gemeente. Veel te algemeen geformuleerde participatie en dat concept van vroegtijdige participatie daar is – het woord wordt wel genoemd – ook geen enkele invulling aan gegeven. Ik ben zelfs betrokken geweest bij het prille begin, waar dit allemaal vandaan komt, de Omgevingswet; de Commissie Elverding. Deze is ooit door Eurlings opgezet om projecten door te kunnen pakken. Zijn aanleiding was de A4 Midden-Delfland, veertig jaar gedoe en nu wil ik deze aanleggen. Wat zei je?

00:51:15

Spreker: [onhoorbaar]

00:51:18

De heer Soeterbroek: Ja, ik weet alweer, waar hij terecht is gekomen. Ik heb toen ook de natuur- en milieuorganisaties, die daar in die commissie zaten, geadviseerd en er is toen een uitruil geweest, waar is gezegd: oké, we gaan een aantal procedurele vereenvoudigingen maken, zodat projecten sneller kunnen worden gerealiseerd, maar dan moet participatie veel en veel verder naar voren, zodat wij ook echt als maatschappelijke organisaties en als burger iets te zeggen hebben in een fase dat het er echt toe doet. Dat laatste is steeds meer, de afgelopen vijftien jaar, in de discussie naar achteren geduwd. We roepen allemaal vroegtijdigheid, maar de invulling daarvan is beroerd, zou ik bijna zeggen. Daarvoor mijn oproep ook om daar ook goed werk van te maken. Dat roept minister Ollongren ook. Zij is pijnlijk verrast dat er ook nog een Verdrag van Aarhus rond milieuparticipatie blijkt te zijn uit 1998. Dat verdrag regelt ook dat er participatie moet zijn in een fase dat alle opties nog open zijn. Dat staat letterlijk in dat verdrag. Er staat ook in het verdrag en dat is heel pijnlijk: je mag als burger, als je geen zienswijze indient, niet naar de rechter of de Raad van State. Het

Participatie Omgevingswet

Europees Hof heeft net de uitspraak gedaan dat die beperking niet mag. Op basis van het Verdrag van Aarhus moet iedereen naar de rechter kunnen. Ollongren heeft gezegd: dit kan wel heel pijnlijk worden voor heel veel projecten, maar dat is een extra reden om die vroegtijdigheid nu eens echt goed in te gaan vullen; gemeenten, doe dat nu eens. Dat is ook een oproep van de minister om daar een groot issue van te maken.

00:53:08

Spreker: [onhoorbaar]

00:53:09

De heer Soeterbroek: Ja, dat moeten jullie oplossen. Ja, ik vind dat de wet dat had moeten oplossen, maar -

00:53:14

Voorzitter: Wilt u via de microfoon praten, want dan kunnen de mensen thuis het ook meekrijgen?

00:53:20

De heer Soeterbroek: Goed, dan wil ik even naar de volgende. De uitwegen vanuit pilot omgevingsplan. We hebben natuurlijk over dit soort thema's goed nagedacht met elkaar en het eerste, waar we opkwamen is participatiedoelen – vroegtijdigheid, goede informatievoorziening en gelijkwaardigheid – goed in het omgevingsplan borgen. We gaan het straks vast nog hebben over, wat regel je nu in een omgevingsplan en wat kan er in de participatieverordening. We hebben in de adviezen gezegd: borg dit goed in het omgevingsplan. Ik zal zo zeggen waarom dat ook belangrijk is.

00:53:52

De heer Soeterbroek: Harde participatieverplichting voor initiatiefnemers. We hebben ook de juridische vraag gesteld, kun je toch een wig drijven in dat principe dat je eigenlijk geen eisen aan initiatiefnemende partijen mag stellen? Er is gezegd: je kunt jurisprudentie uitlokken door te zeggen op basis van principes, als evenwichtige belangenafweging, gaan wij toch participatie-eisen aan initiatiefnemers stellen. Dat adviseren wij dus ook en we gaan met vol vertrouwen ook de jurisprudentie tegemoet zien met elkaar.

00:54:24

Mevrouw De Vries: Mag ik daar een vraag over stellen?

00:54:27

De heer Soeterbroek: Ja.

00:54:28

Voorzitter: Mevrouw De Vries, gaat uw gang.

00:54:30

Mevrouw De Vries: Ja, dank u wel. Ik begrijp die gedachte en ik vraag me af wat dat betekent op het moment, dat de gemeente initiatiefnemer is, want dan wordt het natuurlijk al een stuk lastiger. Dan kun je namelijk heel gauw zeggen dat de algemene belangen zwaarder wegen, omdat je die belangenafweging krijgt. Dat het participatiebelang op die momenten, dan even iets minder relevant is, omdat de gemeente de eigen algemene belangen dan weer groter vindt.

Participatie Omgevingswet

00:54:58

De heer Soeterbroek: Die discussie heb je dan zeker ook. Dat ben ik helemaal met je eens. Wat echter wel fijn is, als een gemeente initiatiefnemer is, is zij gebonden aan haar eigen participatiebeleid en dat heeft de gemeente Groningen. Het probleem is vaak nu, dat initiatiefnemers niet gebonden zijn aan het participatiebeleid van de gemeente. Dat dilemma, dat lost zich niet zomaar op. Mijn democratische opvatting is meervoudige democratie, dus dat je ook rechtstreekse vormen van betrokkenheid hebt, zoals jullie ook met de coöperatieve wijkraad bijvoorbeeld hebben geëxperimenteerd. Dat je ook rechtstreekse vormen van burgerbetrokkenheid naast de rol van de gemeenteraad nodig hebt. Echter, daar kunnen we een hele aparte avond aan besteden. Het verhaal van wij zijn voor het algemeen belang en we doen dus altijd een soort mooiere belangenafweging dan burgers dat doen, daar moet je erg mee oppassen, is mijn stelling.

00:56:08

De heer Soeterbroek: Gemeente, initiatiefnemer en bewoners trekken samen op. We hebben ook gezegd, wat ik net ook al aangaf, ga niet als gemeente je verstoppen achter de initiatiefnemer van laat die het maar doen. Als norm ook stellen dat projecten, en dan heb ik het ook echt over grotere projecten die een behoorlijke impact in een buurt heeft, iets opleveren voor de buurt. Ik adviseer nu ook – dat is ook een mooi voorbeeld van hoe die dingen werken – bewoners bij de herontwikkeling van de ambulancepost aan de Kastanjelaan in Tuinwijk. Daar heeft de gemeente wel in een stedenbouwkundig kader gezet dat er op het terrein een parkje moet komen voor de buurt. Dat is heel nobel, maar die buurt wil dat parkje helemaal niet, want zij hebben gelijk het idee, tegenover onze huizen wordt het weer een hangplek enzovoort. Ik vind dat een heel mooi voorbeeld van, dat ik het wel heel goed vind dat er nagedacht wordt, bij projecten die impact op een buurt hebben, wat krijgt een buurt daarvoor terug en dat dat ook een principe is, maar dat je dat ook weer niet over de hoofden van de buurt, zelf als gemeente moet regelen. Dat is een mooi voorbeeld daarvan. Bewonersinitiatieven via regels rond omgevingsplan in positie brengen. Dat heb ik net al aangegeven, zorg dat er ook een gelijk speelveld met elkaar komt. Stevige greep van de raad en burger op buitenplanse vergunningen. Jullie hebben al een traject over de lijst van advies en participatie voor buitenplanse vergunningen of buitenplanse trajecten, ik weet niet hoe het precies heet. Wat ik ervan gezien heb, is dat jullie ervoor kiezen om een behoorlijke greep te houden, want die buitenplanse zijn vaak de grotere, spannende projecten die niet aan de bestemmingsplannen of straks omgevingsplan voldoen. Dat lijkt me dus ook verstandig om als raad die vinger aan de pols te houden. Wat wij als advies, als pilot ook hebben gegeven, stem dat goed af met actieve bewoners om te zorgen dat met name dat advies van de raad en de participatie van bewoners daarbij goed in elkaars verlengde ligt en dat dat niet twee verschillende werelden worden. Dat is het. Tot slot, de laatste. Waar stuur je nu op als gemeenteraad? Maak die participatie tripartiet is mijn oproep. Laat geen gat ontstaan tussen participatiebeleid en omgevingsplan. Dat is een beetje een stokpaardje van mij. Ik zie dus overal en ik had laatst ook met Floor in de voorbereiding hiervan een discussie over: hoe staat het nu met die 20 adviezen die we hebben gegeven in het vervolg van het omgevingsplan? Dan zie je dat er toch de neiging is, om alles wat met burgers te maken heeft en ook dat thema vroegtijdig betrokkenheid, dat hoort in de participatieverordening en om dat die kant op te duwen. Mijn grote angst is

Participatie Omgevingswet

dat ... Ik zeg altijd maar, als raad moet je zeggen, die vroegtijdigheid gaan we nu echt eens goed en concreet regelen. Het maakt dus niet uit of het in een participatieverordening of omgevingsplan is, maar laat het geregeld worden. Wat ik namelijk zie gebeuren, is dat er dan niets over in het omgevingsplan komt en in de omgevingsverordening komen uiteindelijk weer hele algemene bezweringsformules. Weer over vroegtijdigheid, goede dialoog, enzovoort. Zorg dus dat je dat heel concreet regelt. Als ruimtelijke projecten te concreet zijn voor een participatieverordening, regel het dan in het omgevingsplan, zou ik zeggen. Maak groot issue van die vroegtijdigheid, bouw gelijk speelveld en bewaak dus dat er met die 20 adviezen, die we hebben gegeven, ook iets gebeurt. Leg ook uit en maak zichtbaar wat ermee gebeurt. Dat lijkt mij een hele logische, maar ik ken natuurlijk veel voorbeelden, waar nobele adviezen, ook met bewoners gemaakt, dan ergens na een jaar, iemand denkt: hoe zat dat ook alweer, wie was daar nu de probleemeigenaar van, enzovoort. We hadden nog bedacht om een groep bewoners ook, als een soort vinger aan de pols, daarbij te houden en misschien is het goed om dat alsnog eens te regelen. Ik denk echter dat het ook belangrijk is dat jullie dat als raad goed bewaken, want het is een belangrijk proces geweest en zorg dat er ook iets mee gebeurt. Dat was hem.

01:00:42

Voorzitter: Dank. Dan kijk ik even de commissie rond of er vragen zijn. Ja, ik zie de heer Dijk met een vraag.

01:00:49

De heer Dijk: Ik heb een vraag over helemaal aan het begin van uw bijdrage. U zei, door corona en via zoom en alles digitaal, lukte het niet zo heel erg goed om bewoners erbij betrokken te houden. Het was een soort duiventil, zei u volgens mij. Waarom bleven er vier bewoners wel betrokken? Wat was daar bijzonder en uniek aan, want volgens mij moet je wel een hele bijzondere interesse hebben om je hierin te willen verdiepen en aangehaakt te blijven, kan ik me zo voorstellen.

01:01:24

De heer Soeterbroek: Ik wil nog twee dingen erover zeggen. Het komt niet alleen door corona. Het komt ook door de ingewikkeldheid van dit thema. Niet alleen dat we elkaar digitaal zien, maar de normale sociale structuren in een wijk, waar mensen elkaar in een buurthuis veel zien en makkelijk andere mensen aanspreken, waren er ook niet.

01:01:52

Voorzitter: Dank. Dan wil ik nu heel graag het woord gegeven aan Els Struiving. Oh, sorry er moet nog even een vraag van de heer Van Niejenhuis.

01:02:02

De heer Van Niejenhuis: Geen probleem, ik stak mijn hand ook een beetje laat op. Frans, dank je wel voor je verhaal. Je noemde net ook nog even, je hebt een wijkvisie nodig, want dat is belangrijk om tussen de stedelijke visie, onze Next City of straks de Levende Stad, en zo een omgevingsplan, wat dan vroeger bestemmingsplan heette, te leggen. Kun je daar nog iets meer over zeggen, want wanneer zou je dat dan moeten opstellen en hoe regel je dat dan? Dit is misschien meer een vraag aan Floor en aan Eric: hoe hebben we dat dan nu hier geregeld?

Participatie Omgevingswet

01:02:36

Voorzitter: Wie kan daar het antwoord op geven?

01:02:39

De heer Soeterbroek: Kijk, ik in mijn ogen, moet je dat parallel regelen. Ik ben zelfs een voorstander van – wat nu geprobeerd is met deze pilot – je omgevingsplan opbouwen vanuit wijken. Ik denk dat het heel belangrijk is, dat je of van boven en beneden tegelijk werkt of begint in de wijken, maar niet het in één keer stedelijk regelt en dan met heel veel moeite zoeken, naar enig maatwerk voor buurten. Dat is ook altijd het thema; het is arbeidsintensief, maar er worden al heel veel soorten wijk- en buurtvisietrajecten gedaan. Die zitten dan weer meer bij het sociale domein, dus zorg dat je daar goede kortsluiting organiseert. Het hoeft niet ingewikkeld te zijn.

01:03:32

Voorzitter: Dank en dan geef ik nu het woord aan Els Struiving.

01:04:26

Voorzitter: We moesten even de microfoon wisselen. Dan kunnen we nu beginnen.

01:04:32

Mevrouw Struiving: Ja, ik kreeg het woord eigenlijk niet, hè. Mijn naam is Els Struiving. Ik ben bewoner van Paddepoel Noord. Ik woon in een matig geïsoleerde ex-Lefierwoning, maar dit geheel terzijde. Meneer Dijk vroeg het net ook al even. Ik heb trouwens een kleine PowerPointpresentaties, kan die? Mag die straks aan?

01:05:03

Mevrouw Struiving: Mijn persoonlijke reden om mee te doen, is omdat ik geloof dat als je een goede participatie hebt bij ruimtelijke plannen, dat je dan heel veel kunt winnen in de wijken en dat het heel belangrijk is voor de bewoners. Ook de overweging, als alle projectontwikkelaars, makers en bedenkers de wijk uit zijn, dan zitten wij tegen de resultaten aan te kijken. Ik ben zelf actief in verschillende bewonersclubs in Paddepoel en was initiatiefnemer van het buurtwarmteproject in Paddepoel en heb daar heel wat participatiepraktijk meegemaakt. Even zien, misschien even het volgende plaatje.

01:05:54

Mevrouw Struiving: Oh, dat lukt nog niet.

01:05:59

Mevrouw Struiving: Nee, dat is volgens mij de derde. Ja. Deze. Ja, gezellig. Het was een dolle boel bij de pilot Participatie Omgevingsplan en heel veel nieuwe woordjes geleerd. Binnenplannen, buitenplannen, bruidsschat, oplegger, noem het maar en dat geeft ook wel aan ... We hadden dus inderdaad een klein groepje bewoners, raadsleden en het werd ook wel duidelijk – en dat was ook in de eerste gesprekken meteen duidelijk – dat de gemeentemensen en raadsleden er heel – ja, hoe moet je dat noemen? – ik wil niet zeggen juridisch, erin gingen, maar die gingen heel erg van het omgevingsplan uit. Je zag dat de bewoners die aanhaakten, dachten: we gaan nu over onze wijk praten, dus wat er allemaal speelt en wat voor koppelkansen er allemaal zijn – Oh, nee koppelkansen is ook een ambtenarenwoord – wij gaan over alles in onze leefomgeving praten en werden dan soms ook wel weer teruggefloten, omdat men zegt: ja, maar dat valt niet onder het

Participatie Omgevingswet

omgevingsplan, daar gaat het niet over. Even het volgende plaatje. Er zijn eigenlijk twee dingen, want er is al heel veel gezegd en jullie kunnen heel veel in dat mooie verslag nalezen en onze pamfletten. Over dat vroegtijdig betrekken, wilde ik even een klein voorbeeldje gegeven uit mijn eigen praktijk. Er is een mobiliteitsvisie. Die is inmiddels behoorlijk goed bekendgemaakt. Die is in de Gezinsbode geweest, in de wijkmedia, noem het maar. Die is ook naar de wijkraad gegaan en zij zijn daar nu echt goed mee bezig. Echter, in die mobiliteitsvisie zat ook een klein stukje over een fietspad achter de Planetenflats. Dat is vlak bij mijn huis en ik heb uren en uren doorgebracht om erachter te komen, wat de status van dat plan was, of dat doorging en of daar wat mee ging gebeuren. Ik heb uiteindelijk zelf een aantal mensen gemobiliseerd om ook wat in te dienen. Dat is in een inspraakronde gegaan. Als het mij al zo veel moeite kost om over zoiets kleins wat te vinden, letterlijk – en dan bleek ik ook nog de ambtenaar te kennen die daarover ging – dan denk ik: hoe gaat dat, hoe lastig is dat – trouwens ook voor initiatiefnemers en de gemeente – om dat hele verhaal bij de bewoners te brengen? Even kijken, hoor. Eén van de dingen die ... Kijk, vroegtijdigheid is een mooi woord en is ontzettend belangrijk en kun je heel vaak roepen, maar het gaat niet alleen maar ... Vroegtijdigheid helpt je niet, als je alleen maar vroegtijdig informeert en het staat op pagina 46 van een rapport met 76 bladzijden. Dat betekent dat als je iets communiceert, doe dat dan niet alleen maar op de website van de gemeenteraad – die ook nog eens hartstikke moeilijk te vinden is – maar doe dat op alle wijkmedia die je kunt vinden en zorg er ook voor, dat er mensen in de wijk zijn die jou daarmee kunnen helpen. Wat meneer Van der Schaaf net zei, is dat participatie zo veel vraagt van de gemeentelijke organisatie. Dat is waar, maar het is ook zo dat, op het moment dat je wijkbewoners die er belang bij hebben om veel te weten over hun wijk en wat er gaat gebeuren, als partners ziet en ervoor zorgt dat ze jou mee kunnen helpen, dan gaan zij jou dus ook helpen met het communiceren van je berichten. Ik denk dat dat een heel belangrijk iets is.

01:10:56

Mevrouw Struiving: De taal is natuurlijk belangrijk, maar ook de vormen van communicatie. Heel veel communicatie is een inspraakavond en daar komen dan inderdaad de bekende hoogopgeleide mensen die goed hun woordje kunnen doen. Zorg er ook voor dat je verschillende vormen van face-to-face communicatie hebt. Zorg, als je ruimtelijke projecten hebt, dat je daar een bouwboard neerzet, want een heleboel bewoners komen pas in actie, als je al voor de deur staat met de zaag of als er echt iets gaat gebeuren. Zorg dus ook dat je communicatie op de verschillende doelgroepen gericht is, dus niet alleen maar op de bekende participanten.

01:11:56

Mevrouw Struiving: Volgende? Ja, empower us, heet dit. Wat ik nu zie, is dat ... Laat ik het zo zeggen. Paddepoel is een wijk, waar de bewoners niet ontzettend goed georganiseerd zijn. Er zijn ook wijken, waar heel veel hoger opgeleiden wonen, waar het inkomensniveau wat hoger ligt en die zijn veel beter georganiseerd. Dan zie je ook dat dat mensen die daar wonen, de gemeente en de politiek veel beter weten te vinden. Om ervoor te zorgen dat goede participatie en een goed proces geen toeval is, moet je dus die bewonersorganisaties – en dan bedoel ik niet alleen maar de officiële, namelijk de wijkraad of het wijkplatform die de stukken van de gemeenten krijgen – ook de kans geven om zich te organiseren. Ik hoor

Participatie Omgevingswet

heel vaak dat mensen zeggen: ja, maar zijn jullie wel een afspiegeling van de wijk, als je het dan over een bewonersinitiatief hebt. Dan denk ik: ja, je moet, als je die eisen stelt aan de wijk, als je als gemeente het makkelijk vindt om bijvoorbeeld één mening te horen, of je wil één ding uit de wijk terug horen, want je hebt een plan en je wil daar één mening over horen, zorg er dan ook voor dat ze zich democratisch kunnen organiseren. Stel echter die eisen dan, vraagt dat dan, spreekt dat uit dat je het zo wil hebben. Zorg dan ook dat dat georganiseerd kan worden in de wijk. Als je dat goed doet, dan kun je dus in bewoners en bewonersorganisaties een ontzettend goede sparringpartner hebben die mee zit aan tafel. In elke wijk zijn er wel mensen te vinden die zo gek zijn, dat ze het interessant vinden om mee te doen. Haal die dan binnen en zorg ervoor – en controleer dat ook – dat al die informatie die die mensen hebben opgehaald, vervolgens weer terug de wijk ingaat. Als je dat doet, kun je een heel eind verder komen, denk ik. Dat was mijn verhaal tot nu toe.

01:14:55

Voorzitter: Dank voor deze toelichting. Dan kijk ik de commissie rond of er nog vragen zijn. Ik zie mevrouw De Wrede. Aan wie wilt u de vraag stellen?

01:15:16

Mevrouw De Wrede: Aan onze bewoonster, mevrouw Struiving. Ja, dank u wel voor uw interessante verhaal. Heel mooi om te zien, hoe we het vanavond hebben over bewonersparticipatie en dat de avond voor mijn gevoel echt begint te leven – met alle respect voor de andere sprekers – op het moment dat we een bewoonster aan het woord hebben, die vertelt over haar ervaringen. Ja, ik denk dat wat u zegt dat dat volkomen waar is en dat dat ook heel vaak wel door bewoners naar voren wordt gebracht. Met name dat aspect, hoe krijg je de minder hoog opgeleiden bewoner in een vroeg tijdstip bij het participatieproces betrokken? U vertelde daar al wat over, maar heeft u daar nog meer ideeën over, want dat is natuurlijk wel een heel groot probleem tegenwoordig in de huidige maatschappij. Vast ook een oorzaak voor heel veel ellende, dus ik denk dat we daar echt met zijn allen naar moeten kijken.

01:16:17

Mevrouw De Wrede: Ja, ik heb daar wel een idee over, niet een recept of zo, maar ik vind heel veel bewonersparticipatiebijeenkomsten heel intellectueel. Ik denk dat als je nagaat, dat je iets wil en je wil er mensen bij betrekken, dan is het goed om te bedenken: what is in it for them, dus even vanuit de bewoners gedacht. Als er dan iets concreets is, dan ga je ook face-to-face met mensen ... Laat ik het zo zeggen, bedenk een ander ding dan iets waarbij je post-it moet gaan plakken. Bedenk iets, waarbij je samen gaat eten en bedenk ook, wat wil je dan van die lager opgeleide bewoners? Wat wil jij van hen en wat heeft het voor hen voor voordeel om met jouw verhaal mee te doen of met jouw bijeenkomst? Als je dat bedacht hebt, dan kun je ook creatief gaan nadenken over manieren om in contact te komen. Ook daar weer kunnen tusseninstanties, het WIJ-team of Humanitas of mensen die al in de wijk werken, als bemiddelaar werken.

01:17:51

Voorzitter: Oké, bedankt. Ik wil er wel even op attenderen – het is natuurlijk ook aan u – wij zijn vijftien minuten over de planning heen al op dit moment en er komt nog een tweede

Participatie Omgevingswet

deel, dus probeer zo kort en bondig mogelijk de vraag te stellen en te beantwoorden. Mevrouw De Wrede heeft nog een vervolgvraag.

01:18:08

Mevrouw De Wrede: Dank u wel. Even heel kort, hoor. U zegt, als je dan wat af wilt spreken met minder hoogopgeleide mensen of praktisch opgeleide mensen of waarschijnlijk vaak ook juist praktisch werkende mensen, ga dan niet met zijn allen post-it plakken, maar ga bijvoorbeeld met ze eten. Is het uw ervaring, dat het ook voor veel mensen moeilijk is om – ik kan me daar wel wat bij voorstellen namelijk – om in zo een sessie te zitten, als dit bijvoorbeeld, waar je de hele tijd moet luisteren naar ideeën en waar je stil moet zitten en niets mag doen en waarbij er van je verwacht wordt op een bepaald moment, dat je wat gaat spuien. Je wordt gevoed en dan op een bepaald moment, dan moet je wat zeggen. Dat is de structuur waarschijnlijk, waarin veel van die avonden plaatsvinden. Is dat ook wat u bedoelt?

01:18:54

Mevrouw Struiving: Ja, dat bedoel ik. Dat bedoel ik ook met het intellectuele karakter of het abstracte karakter.

01:19:04

Voorzitter: Helder, dat was een kort antwoord. Ik kijk nog wel even de commissie rond of er nog meer vragen zijn. Dat is nu niet het geval. Er is ook nog een heel tweede deel en dan gaan we nu het tweede deel in. Hierin staan vier dilemma's centraal en elk dilemma wordt ingeleid door een raadslid en gevolgd door een gesprek daarover. Deze opzet is wat nieuws, dus we gaan even kijken hoe dat werkt. Ja, dus ik wil als eerste de heer Van Niejenhuis het woord geven om de inleiding te doen. Hoe korter u de inleiding houdt, hoe meer tijd u over heeft voor de discussie. Dat zeg ik bij dezen al. Gaat uw gang.

01:19:49

De heer Van Niejenhuis: Ja, dank u wel, Voorzitter. Hans, Tessa en ik deden als raadsleden mee aan de pilot voor Tuinwijk, Selwerd en Paddepoel en dat was eigenlijk ... Volgens mij heb je dat net heel mooi getypeerd, Els, dat wij heel erg keken, er komt een nieuw wet en we moeten het een beetje goed gaan regelen. Uit de wijk kwamen mensen, wat leuk we gaan het over onze wijk hebben, we hebben allemaal wel ideeën en laten we het over onze wijk hebben. Frans heeft dat fantastisch gemodereerd en ik vond het heel mooi om mee te maken. Tegelijkertijd moeten we het vanavond wel even hebben over – dat zei Frans al even in zijn presentatie – als de burger niet zo een hele goede rechtsbescherming heeft of niet zo een goede positie heeft in het hele proces, dan betekent dat wel iets voor de rol die wij als raad hebben. Die Omgevingswet wil eigenlijk twee dingen in de basis; meer ruimte geven voor initiatief en meer ruimte voor de omgeving. Sommige mensen vinden dat een conflicterende doelstelling. Je zou ook kunnen zeggen: het is een kader, want er moet een kader komen voor een broodnodig goed gesprek. In dat gesprek vindt de wetgever – dat zei Roeland van der Schaaf net ook – het echt de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer. De vraag is dus eventjes of wij dat ook vinden als gemeenteraad. Die initiatiefnemer, dat kan de gemeente zelf zijn, dat kan een ontwikkelaar zijn, maar dat kan ook een buurtbewoner zijn, dus daar zit veel variatie in. De vraag die we hier met elkaar moeten beantwoorden, denk ik, en die we ook al een paar keer eerder met elkaar besproken hebben, is: wat vinden

Participatie Omgevingswet

wij hiervan als raad? Laten wij dat goede gesprek van dat participatieproces over aan een initiatiefnemer of verwachten wij iets van onze ambtenaren en van ons college en van onszelf als raad en welke eisen stellen we dan? Hoe gaan we het dan echt goed regelen? Hoe komen we voorbij die 'bezwerende' teksten van het moet vroegtijdig in het proces en et cetera. In beide stukken zat al een soort van handreiking voor participatie. Ik denk dat we dus naar zoiets toe gaan werken, dat er zoiets komt. Dit is dus een goed moment om nog een keer bij jullie te peilen, hoe jullie daarin staan en wat voor positie jullie vinden dat de raad daarin moet nemen? Is er iemand die daar iets over wil zeggen of die daarop wil reageren?

01:22:13

Voorzitter: Dank, u heeft een mooie inleiding gedaan, de rol van de gemeente in het participatieproces. Ik kijk de commissie rond. Er zijn ook een aantal deelnemers online, die heb ik nog niet genoemd. Mevrouw Blauw zou misschien nog hier komen, maar die zit hier ook. Ik weet niet of de verbinding goed werkt. De heer Ubbens van het CDA is online aanwezig. Ik kijk de commissie rond of er vragen zijn en ik probeer ook digitaal op te letten of iemand een handje opsteekt. Wie kan ik -? D66, gaat uw gang.

01:22:44

De heer Venhuizen: Ja, ik zat net te denken en het werd net ook gezegd, de gemeente moet natuurlijk zelf haar eigen participatiebeleid goed doen en heeft daarmee veel ervaring. Als je dan initiatiefnemers hebt, die er misschien wat minder ervaring mee hebben, dan zou je toch verwachten dat de gemeente een soort blauwdruk heeft van je kan dat op deze manier aanpakken. Net zat ik nog te denken, eigenlijk zou je toch moeten hebben tegenwoordig, dat als een plan is in hun buurt, dat iemand een notificatie op zijn telefoon krijgt van: hé, dit plan is voor u nu relevant, u kunt ermee aan de slag. Dan zou je dus moeten denken aan een soort participatieplatform, wat de gemeente ontwikkelt of heeft voor zichzelf. We zijn er al een beetje mee bezig natuurlijk, maar iets waar initiatiefnemers gebruik van zouden kunnen maken en dat niet iedere initiatiefnemer daarvoor het wiel opnieuw hoeft uit te vinden.

01:23:29

Voorzitter: Ik kijk de commissie rond. Wil iemand daarop reageren of zelf wat aanvullen? Ja, mevrouw De Vries van de VVD.

01:23:36

Mevrouw De Vries: Ja, dat is ook wel iets, waar wij over hebben nagedacht, want horende bij een nieuwe Omgevingswet is natuurlijk ook een omgevingsloket. Het hele ICT-verhaal van de Omgevingswet heeft er misschien ook wel een heel klein beetje voor gezorgd, dat de invoering al zo vaak is uitgesteld. Ik kijk echter nu misschien ook nog weer een beetje naar de technische kant, in hoeverre daar inderdaad ruimte is om daar gemeentelijk nog wat te doen of dat zo een omgevingsloket daar straks volledig in voorziet.

01:24:08

Voorzitter: Ik kijk de commissie rond. Ik zie de heer Van Niejenhuis die daarop wil reageren.

01:24:14

De heer Van Niejenhuis: Ja, wat bedoelt je dan precies met het omgevingsloket en welke rol zou dat in participatieprocessen kunnen hebben?

Participatie Omgevingswet

01:24:21

Mevrouw De Wrede: Als het dan gaat over die meldingen die net genoemd werden. Volgens mij was het idee, dat je op die manier ook goed kon zien, wat er in jouw buurt gaat gebeuren, maar ook wat er wat er mogelijk is in de buurt. In die zin, dat je in ieder geval op de hoogte bent van wat er gebeurt. Dat zou met zo een digitaal middel goed kunnen, maar dan vraag ik me af: is dat dan nog noodzakelijk om daar als gemeente druk mee bezig te gaan of voorziet daar straks zo een omgevingsapp al in?

01:24:47

Voorzitter: Nog een vervolgvraag van de heer Van Niejenhuis. Ik zag dat mevrouw De Wrede ook een vraag wil stellen.

01:24:56

De heer Van Niejenhuis: Ik denk dat dat dus twee verschillende dingen zijn. Enerzijds hoe informeer je mensen erover dat er plannen zijn. Ik denk dat dat ingewikkeld is, omdat het niet verplicht is om een plan te melden. Ik kan natuurlijk drie jaar zitten broeden op een plan in mijn achtertuin en ik hoef daar niemand iets over te vertellen, totdat ik daarmee naar buiten wil. Dat is dus denk ik een beetje lastig. Het andere punt is dan: wat doet dat dan in het participatieproces en moeten we daar ook een rol nemen, als gemeente en als raad? Dat is, denk ik, de vraag. Dit is het moment, waarop we als raad nog iets kunnen meegeven aan de ambtenaren en het college, die nu de plannen aan te vervolmaken zijn; hoe willen wij hier positie innemen, als gemeente? Daar ben ik echt heel erg benieuwd naar.

01:25:43

Voorzitter: Mevrouw De Wrede van de Partij voor de Dieren.

01:25:45

Mevrouw De Wrede: Ja, ik wil alleen nog even op dat laatste ingaan. Ik denk, dat wij moeten insteken op maximale participatie en dat we zoveel mogelijk van die conclusies moeten overnemen. De reden hiervoor is dat onder andere corona en alles wat dat met zich mee heeft gebracht en wat er allemaal boven water komt, wel laat zien dat dat er een ontzettende kloof of verschillende kloven in de maatschappij aanwezig zijn en dat het bestuur en beleid van dit land natuurlijk steeds meer in handen komt van een hoogopgeleide groep en dat iedereen ontzettend in zijn eigen bubbel zit. Dat het heel erg tijd wordt om die werelden op de één of andere manier weer wat dichterbij elkaar te laten brengen. Ja, die Omgevingswet zal er toch wel komen, dus laten we dat dan in ieder geval op die manier proberen in te richten. Daar zou de Partij voor de Dieren in ieder geval voor zijn.

01:26:55

Voorzitter: Dank. Ik word erop geattendeerd dat de heer Van der Schaaf ook heel vaak een ... Oh, mevrouw Blauw was het. Ja, ik dacht, dat is bijzonder. Beide? Oh, ik geef eerst ... Meneer Van der Schaaf, ik zie hier geen handjes, dus zwaai heel hard in het beeld, als u het woord wil hebben. De heer Van der Schaaf.

01:27:17

Wethouder Van der Schaaf: Ja, dank je. Ik dacht dat het handje zichtbaar was. Als bijdrage of ter overweging aan de vraag die terechtgesteld wordt, ook vanuit het college, wat wij denken natuurlijk ook over deze vraag na. Kijk, in die Omgevingswet staat heel duidelijk, dat

Participatie Omgevingswet

participatie een verantwoordelijkheid is van de initiatiefnemer. Daar is ook wel wat kritiek op. Ik heb er zelf wel kritiek op. Participatie is voor het democratisch proces essentieel en het lijkt erop dat het bijna geprivatiseerd wordt op die manier. Echter, je kan er ook anders tegenaan kijken. Stel, dat ik een dakkapel op mijn huisje wil bouwen en ik wil daar goed overleg met mijn directe burens hebben, dan ga ik ook niet naar de gemeente. Dan doe ik het zelf, los je het op en dan ga je niet naar de gemeente. Op dat vlak denk ik dat je echt moet oppassen, op dat type niveau inderdaad de dakkapel of iets meer, dat je een initiatief [onhoorbaar] dat je als gemeente zegt, dat gaan we allemaal maar over doen [onhoorbaar] Ik doe de plannen en jij, gemeente, doe jij de participatie maar. Daar moeten we echt voor oppassen [onhoorbaar] maar wanneer het echt invloed heeft op de stad of de buurt of het dorp, dan is het onvermijdelijk ... dat zie je natuurlijk nogal snel gebeuren, dat we de gemeente op een andere manier gaan aanspreken dan alleen maar de plantoetsers. Dan toetsen wij als gemeente, als ambtenaren, het plan op basis van beleidskaders en dat zijn vaak inderdaad, die visie die drie jaar geleden al besloten is, en dan vragen mensen, maar wat vindt de gemeente er nu van? Op het moment dat dat gebeurt of dat je dat redelijk kan verwachten, dat dat op een fundamentele manier gebeurt, dan moet je als gemeente beseffen dat je inderdaad niet afwezig kunt zijn in het participatieproces. Dan kun je niet zeggen: initiatiefnemer, regelen het maar en wij toetsen het plan wel. Dan kom je namelijk echt op spanning te staan met je eigen burgers en raakt bovendien de verantwoordingsplicht, die je hebt als gemeente over het genomen besluit of toe te passen kaders, los. Een dingetje, als er [onhoorbaar] uiteindelijk en dat is uw verantwoordelijkheid. U moet nadenken, waar ligt nu ongeveer die grens, waar je kan zeggen, dit is echt een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer – nogmaals, als ik een dakkapel maak, moet ik zelf met mijn buurman overleggen en hoeft het niet via de gemeente te lopen – en wat is het moment, waarop je zegt, dit is echt een publiek belang en hier moet de gemeente ook haar publieke rol pakken? Dat is denk ik, de grens waar je naar op zoek moet. Ik denk veiligheidshalve, dat je die grens ruim moet nemen, om als gemeente aan de bal te blijven, maar dan wel nog steeds die waarschuwing van mij, dat vraagt wel veel van onze organisatie in tijd en capaciteit.

01:29:48

Voorzitter: Helder. Ik zie ook de heer Sietsma, maar ik wil eerst naar mevrouw Blauw van de PVV, want die schijnt ook haar hand te hebben opgestoken. Gaat uw gang.

01:29:58

Mevrouw Blauw: Ja, dank u, Voorzitter, horen jullie mij?

01:30:01

Voorzitter: Luid en duidelijk.

01:30:03

Mevrouw Blauw: Oh, dat is heel mooi. Even een reactie op wat de heer Van Niejenhuis zei, wat als raad? Wij vinden als PVV sowieso, dat burgers en omwonenden een hele stevige plek in die Omgevingswet moeten krijgen. Ja, bijvoorbeeld het procedurele en het juridische kader moet aansluiten bij de participatie in plaats van andersom, dus de participatie moet echt leidend zijn. Dat vinden wij heel belangrijk, want anders blijft die participatie echt een beetje een leuk tijdverdrijf en dan verdoet iedereen zijn tijd. Ja, die insteek zouden wij heel

Participatie Omgevingswet

graag zien. Echt die participatie leidend en dat je met andere woorden daar ook wat minder bestuurlijk-politieke sturing op hebt.

01:30:56

Voorzitter: Dank. Er zijn nog meerdere delen, waar ook nog ... Dit deel gaat over de rol van de gemeente in het participatieproces. Ik geef nu de heer Sietsma van GroenLinks het woord.

01:31:07

De heer Sietsma: Dank u wel, Voorzitter. Ja, wat Roeland van der Schaaf net zei, wil ik heel graag onderschrijven, dat gemeenten echt een rol moet nemen in de grotere projecten en misschien ook niet alleen, waar de gemeente een publiek belang wil vertegenwoordigen, maar ook waar projectontwikkelaars op eigen initiatief en vooral ten eigen bate een project voorstellen, waar een buurt veel last van kan hebben. Dat de gemeente daar toch een rol spelen gaat spelen in de participatie, daar zou ik wel voor willen pleiten. Dan verwijs ik graag naar wat Frans Soeterbroek daarover zei, dat dat ook een verantwoordelijkheid van drie partijen is op dat moment; van de initiatiefnemer, de gemeente én de inwoners. We hebben de laatste tijd een paar keer participatietrajecten gehad, waar inwoners zich erg druk over hebben gemaakt. Skaeve Huse, Lageland, zonneparken en er zijn nogal wel wat meer voorbeelden en waar ze eigenlijk ook allemaal klagen dat het ze ontzettend veel tijd heeft gekost. Ik weet niet of het een oplossing is, maar het pleidooi dat Frans Soeterbroek hield voor zorg dat die mensen ook gefaciliteerd worden, dat ze ook een vorm van ondersteuning kunnen krijgen, dat zou ik ook heel graag toejuichen. Dan moeten we wel even kijken, hoe we dat doen. Het Bureau Bewonersdeskundigen is ooit weer opgedoekt en dat was ook vast niet voor niets. Ik ken die geschiedenis niet precies, maar we moeten kijken hoe dat moet. Met name bij grote projecten kost het natuurlijk inwoners ontzettend veel tijd en energie, die ze met name als ze hun zin niet krijgen wel verdrietig maakt.

01:32:58

Voorzitter: Helder. Ik zie de heer Dijk van de SP.

01:33:01

De heer Dijk: Ja, dank je wel. Volgens mij zou het heel mooi zijn, als die Omgevingswet er helemaal niet komt. Even de context, van wat ik nu ik verder ga zeggen: het lijkt het mij heel mooi als die er niet komt. Volgens mij is een vorm van ondersteuning van bewoners, zoals de heer Sietsma net zei, dan heel erg belangrijk. Volgens mij zei de bewoonster dat net ook. Dat doet mij dan heel erg denken aan – vergeef mij, hier spreekt een socialist geboren in 1985 – de boeken die ik ooit las over het vroegere opbouwwerk, wat niet per se alleen gericht was op betrokkenheid van bewoners bij het maken van beleid, maar ook het organiseren van mensen. Het organiseren van buurten op allerlei verschillende structuren, als 'tegenmacht' tegen bijvoorbeeld grote ontwikkelaars. Echter, ook als tegenmacht van een overheid die iets van plan is en een eigen agenda heeft. Dit komt steeds in mijn hoofd op, iedere keer als deze discussie weer boven water komt, jaar na jaar na jaar, over hoe we bewoners beter kunnen betrekken bij wat ze met hun buurten en wijken willen. Het lijkt in ieder geval onze fractie een erg goed idee, dat de opbouwwerkers die we hebben – volgens mij zijn het er iets meer geworden de afgelopen tijd – dat we dat verder uitbreiden, maar dat die ook een soort doorontwikkeling krijgen, in het echt diep organiseren in buurten en wijken, zodat mensen

Participatie Omgevingswet

toch meer zeggenschap ten opzichte van een ontzettende liberale wet – wat die Omgevingswet gewoon is – mogelijk zouden kunnen afdwingen van een overheid of een private ontwikkelaar in een buurt of wijk. Ik denk heel eerlijk gezegd, dat als je per wijk of buurt een goed geschoolde opbouwwerker zou hebben, dan kan de gemeente dat misschien inderdaad veel geld kosten, maar ook echt heel erg veel opleveren.

01:35:14

Voorzitter: Dank. Mevrouw Moorlag van de ChristenUnie.

01:35:19

Mevrouw Moorlag: Ja, dank u wel. Ja, wij kunnen ons aansluiten bij een aantal woorden die al zijn gesproken, onder andere ook door GroenLinks. We vinden het ook belangrijk, dat je als gemeente inderdaad eisen kunt stellen voor wat betreft participatie bij de grotere projecten, die ook veel impact hebben op wijken. Dat je je daar dus als gemeente wel tegenaan bemoeit. Wat Els ook al eerder benoemde, zorg dan ook dat je als gemeente weet, welke mensen in wijken ook aanspreekpunt zijn en die mensen kunnen organiseren en dat je daar ook gebruik van kunt maken. Dat is het denk ik vanuit ons.

01:36:08

Voorzitter: Dank. Ja, ik zie meerdere sprekers. Ik wil zeggen, dat wij al over de tijd heen gaan. We kunnen de pauze straks wat korter maken, maar ik wil dit wel even meegeven. Student en Stad, de heer Bosch.

01:36:21

De heer Bosch: Ja, dank je wel, Voorzitter. Meer in het algemeen denk ik dat de rol van de gemeente kaderstellend zou moeten zijn. Goed van tevoren, aan het begin, een plan maken met de initiatiefnemer, wat is in dit geval goede participatie en welke rol speelt de gemeente daar dan in? Dan kan ik heel goed volgen, wat ook links en rechts van mij wordt gezegd, dat bij grote projecten misschien zelfs wel met een opbouwwerker er heel veel sturing vanuit de gemeente is en met een klein project wellicht minder. Dan zit ik een beetje met de vraag en misschien een dilemma: hoe specifiek ga je dat dan formuleren? We willen aan de ene kant dat duidelijk formuleren en aan de andere kant willen we ook heel veel maatwerk. Dan kan je dus het risico lopen dat, zoals ook de derde spreker – ik ben even de naam vergeten – zei, dat je het heel vaag in de wet omschrijft en dat het dus niet duidelijk is wat je precies wil en het toch ieder project weer anders gaat doen. Daar ben ik een beetje naar aan het zoeken, dat je wel maatwerk kan leveren, maar toch duidelijk opschrijft, wat je nu exact verwacht. Ik heb daar niet het juiste antwoord op, maar ik denk dat dat wel iets is, waar we mee aan het spelen zijn op dit moment.

01:37:36

Voorzitter: Mevrouw De Vries.

01:37:36

Mevrouw De Vries: Dank u wel. Ook nog kort even over de rol van de gemeente. Wij zouden mee willen geven, dat je de insteek naar zo een initiatiefnemer toe ook een beetje kan bekijken, als de manier waarop we met bewoners in gesprek gaan. Dus start zo een traject vergunningsaanvraag ook met een gesprek met zo een initiatiefnemer, waarmee je om tafel gaat zitten en ... Nu ja, het voorbeeld van het handboek uitreiken werd al genoemd. Probeer

Participatie Omgevingswet

ook op die manier te voorkomen, dat je dat je dingen heel erg juridisch maakt. Dat gesprek dus ook met initiatiefnemers zouden wij graag mee willen nemen.

01:38:18

Voorzitter: Dank. De heer Sijbolts, Stad en Ommeland.

01:38:21

De heer Sijbolts: Ja, dank. Van de Stadspartij overigens. Ook mede namens 100% Groningen, dat dan weer wel en de SP. Ik denk dat de heer Soeterbroek wel een goed punt maakte, toen hij zei dat veel dingen misgaan of niet meer zijn te repareren, omdat mensen te laat geïnformeerd worden. Daar moeten we dus wel volop inzetten, dat mensen tijdig geïnformeerd worden, want dat is iets wat we heel vaak terugzien. Dan gaat het wat ons betreft ook om volledig geïnformeerd worden, want je ziet soms ook wel dat gaandeweg het proces mensen dan wel de juiste informatie hebben gekregen, maar een heleboel dingen niet wisten, die ze liever eerder hadden geweten. Dan heb je ook een eerlijker en opener gesprek gehad met elkaar. Echter, daar hebben wij als raad zelf op een gegeven moment ook een rol in, want we hebben natuurlijk ook vaak genoeg dat hier dan iets voorbijkomt en dat wij dan als raad nog aan de noodrem kunnen trekken en dat dan niet altijd doen. Als je ook wilt, dat onze inwoners het geloof in de politiek blijven houden en we niet verder van elkaar afdrijven, is dat ook iets waar we bij stil moeten blijven staan. Ja, een vorm van ondersteuning zien wij zeker wel zitten. We moeten onze inwoners in staat stellen om tegenkracht en tegenmacht te kunnen creëren. Als ik dan terugga naar de inleiding van de wethouder, die noemde dat participatie veel capaciteit en veel geld kost. Ik weet niet of dat een winstwaarschuwing was van de wethouder. Wij zijn ons daarvan bewust, maar wij vinden het zeker wel iets waard, want uiteindelijk maken we samen de stad en niet alleen de stad, ook de dorpen en wijken en dat valt en staat wat ons betreft met een goede participatie. Als ik dan weer afsluitbaar, waar ik begon, daarin vind ik de analyse van de heer Soeterbroek wel heel waardevol en ik denk dat dat ook het beginpunt is: informeer elkaar tijdig en open, dan krijgen onze inwoners ook het gevoel dat ze serieus genomen worden en ik denk dat al een basis is voor vertrouwen.

01:40:32

Voorzitter: Dank. Bijna iedereen heeft hier iets over gezegd, behalve de heer Ubbens, maar als u niets wil zeggen, is dat omwille van de tijd heel goed. Ik zie de heer Benjamins zwaaien. Gaat uw gang.

01:40:46

Wethouder Benjamins: Ja, Voorzitter, dank u wel. Ik ben wel benieuwd wat voor conclusie de heer Van Niejenhuis nu uit deze dilemmabespreking haalt.

01:40:56

Voorzitter: Gaat u gang, meneer Van Niejenhuis.

01:40:57

De heer Van Niejenhuis: Dank voor de uitnodiging. Ik zat inderdaad wel, durf ik deze tijd nog te nemen, maar dat wilde ik wel even doen. Ik denk dat als ik de raadsleden zo hoor, dat men het belangrijk vindt dat de participatie goed geregeld wordt en dat het ook meer moet zijn, dan de algemene opmerking, dat het goed geregeld moet zijn. Dat we er dus ook met

Participatie Omgevingswet

zijn allen op toe gaan zien, dat dit dus gaat landen in de dingen die we nu aan het maken zijn voor de nieuwe Omgevingswet. Dat zal ik in ieder geval doen en ik hoor een aantal anderen dat ook zeggen. Ik denk dat het ook uitgesproken is, dat het belangrijk is om een soort kader daarvoor op te stellen. De heer Venhuizen van D66 zei als eerste, kun je niet daarvoor iets opstellen, wat we kunnen gaan gebruiken richting de initiatiefnemer; kijk, als je dit doet, dan heb je het goed geregeld. Dat lijkt me ook een heel goed ding om te doen.

01:41:46

Voorzitter: Oké, dank. Ja, deze commissie heeft een wat bijzondere vorm en ik denk dat het een goede vraag was van de wethouder, om het even samen te vatten wat er is gezegd. Er zijn nog drie onderdelen en ik denk misschien dat er behoefte is aan een korte pauze of niet? Ik kijk even rond, want we zijn al twintig minuten over tijd, denk ik. Dan gaan we dus door. Ik vind ... Ja, de heer Dijk.

01:42:08

De heer Dijk: Ja, ik heb ik heb toch een vraag daarover, ook over die samenvatting, want het is goed als dat meegenomen wordt en daar ben ik ook helemaal voor. Ik ben toch een beetje benieuwd, hoe andere partijen kijken naar een vorm van ondersteuning. Ik noemde het best wel uitgebreid, maar een kader ben ik ook wel voor. Volgens mij hebben we net een bewoner gehoord die volgens mij overduidelijk stelt, dat voor grote groepen mensen in onze gemeente het niet zo vanzelfsprekend is om al die wegen, al die kaders en al die dingen te kunnen vinden en zelfs niet in een app. Ja, er is ook een groep bewoners die zelfs niet een app heeft, dus ik ben er wel nieuwsgierig naar. Ja, als we dat niet vinden vind ik het ook goed en moeten we het niet in de samenvatting opnemen aan het einde van zo een blokje, maar als dat wel vinden, dan wel graag.

01:42:56

Voorzitter: Ik denk dat misschien in het volgende blok, dat nu wordt ingeleid door de heer Sietsma, partijen nog kunnen ingaan op de vraag van de heer Dijk. Dan wil ik nu het woord geven aan de heer Sietsma en dat gaat over de wens van bewoners vroeg in positie te brengen en misschien sluit dat ook wel mooi aan.

01:43:16

De heer Sietsma: Ja, wie weet. Zowel Frans Soeterbroek als Els Struiving waren daar helder over. In de gesprekken die we hadden in die veertien maanden, zijn we als raadsleden ook steeds meer overtuigd geraakt dat zo vroeg mogelijk betrokken raken voor inwoners essentieel is. Misschien is het goed voor het gesprek, om het even scherp te krijgen, voor die omgevingsvisie zijn we daar als gemeente zelf bij, of we dat doen, dus daar kunnen we ook zelf afspraken over maken. Dat geldt ook voor het omgevingsplan zelf. Daar zit wel een addertje onder het gras, want het omgevingsplan zelf gaat een soort cyclus krijgen van een paar keer per jaar opnieuw vaststellen, waarin de verleende vergunningen en met name buitenplanse vergunningen definitief een plek krijgen. Het echte gesprek over nieuwe initiatieven zal waarschijnlijk vooral plaatsvinden naar aanleiding van vergunningen. Zolang het gaat om eigen projecten van de gemeente zitten we weer zelf aan het stuur, maar met name bij projecten van derden is dat wat ingewikkelder. Dan denk je, zo vroeg mogelijk aan tafel zitten is dat al helemaal aan het begin? Dat kan niet altijd. De heer Van Niejenhuis gaf net al het voorbeeld van drie maanden in zijn achtertuin een plan uitwerken en als je daar

Participatie Omgevingswet

als gemeente ook niets van weet, dan kun je dat dus niet faciliteren en dan beginnen er ook op een gegeven moment wel wettelijke termijnen te tellen. Dat even als winstwaarschuwing. Het belangrijkste is misschien, hoe zorg je dat inwoners ook aan tafel komen, dus de hoe-vraag is misschien het belangrijkste. Daar zouden we regels voor in het omgevingsplan kunnen opnemen. Dat is één route en de andere route is in de participatieverordening, maar ik deel wel de angst die Frans Soeterbroek ook uitsprak, die participatieverordeningen zijn vaak heel algemeen en niet toegespitst op de specifieke situatie van ruimtelijke projecten. Hoe zorg je dat inwoners aan tafel komen en hoe faciliteer je dat ze ook echt de ruimte hebben om de Right to Challenge, het recht om zelf plannen te maken, het recht om zelf een bod te doen op een plek die vrijkomt in een wijk of zelf na te denken over een buurtvoordeelovereenkomst? Hoe zorg je dat die ruimte er ook daadwerkelijk is, als er een initiatiefnemer met een plan komt? Dat vereist, daarvan zijn we denk ik wel steeds meer overtuigd geraakt, dat je zo vroeg mogelijk als een inwoner aan tafel zit. Dat even als inleiding.

01:46:06

Voorzitter: Dat lijkt me helder: hoe krijgen we de bewoners aan tafel en hoe faciliteren we de inwoners? Wie kan ik in de commissie het woord geven om hierop te reageren? Of zijn hier ideeën over? Ik zie de heer Sijbolts van de Stadspartij.

01:46:27

De heer Sijbolts: Ja, dank u. Dan klinkt het een beetje flauw, maar het is wel een klacht die we vaak horen, dat mensen simpelweg niet weten dat er een bijeenkomst is. Gewoon huis-aan-huis een briefje in de bus gooien, is vaak ook wel belangrijk. Het klinkt misschien heel plat en heel simpel, maar het is volgens mij wel de meest effectieve manier. Het is niet eens zo heel erg duur, volgens mij, want dat hoor je dan weleens, dat kost zoveel. Aan de andere kant, wil je dat onze inwoners wel echt kunnen participeren en kunnen meedoen, dan mag dat best wel iets kosten. Als het dan een briefje door de deur is ja -

01:47:01

Voorzitter: De heer Sietsma wil daarop reageren.

01:47:03

De heer Sietsma: Ik denk dat we een stapje verder moeten gaan, want bij project Q bijvoorbeeld is dat gebeurd. Daar heeft de projectontwikkelaar een briefje in de bus gedaan en inwoners zijn daar buitengewoon ontevreden over, want ze voorvervoerden dat niet echt als een uitnodiging. We moeten dus nog even een stapje dieper graven, denk ik.

01:47:21

Voorzitter: Wil de heer Sijbolts daar nog op reageren?

01:47:22

De heer Sijbolts: Ja, het kan ook natuurlijk aan de inhoud liggen, maar zeker moet het ook een stapje verder.

01:47:31

Voorzitter: Het moet een stapje verder. Ik zie de heer Van Niejenhuis.

Participatie Omgevingswet

01:47:35

De heer Van Niejenhuis: Ik denk dat de vraag dan ook hier weer is: hoe regelen we het goed in? Als er is een briefje door de deur moet, wie doet dat dan en hoe zorgen wij dan dat dat gebeurt? Waar ik ook wel benieuwd naar ben, is, want ik hoor een paar keer de term – ter linkerzijde van mij – van macht en tegenmacht. Ik heb het eerder zelf getypeerd als een goed gesprek. Volgens mij zou het ook een gesprek moeten zijn wat op consensus gericht is en waarin iedereen die aan het gesprek deelneemt zich afvraagt: heb ik een bijdrage aan het gesprek die constructief is en die ook leidt tot een oplossing, waar de wijk iets aan heeft en waar de initiatiefnemer iets aan heeft en die bijdraagt aan de hogere doelstelling die we als samenleving of als gemeente hebben. Daar ben ik wel benieuwd naar. Hoe gaan we dat dan inregelen?

01:48:21

Voorzitter: Wil de heer Sietsma daar nog op reageren of iemand anders in de commissie? Ik zie de heer Van der Schaaf online. Gaat uw gang.

01:48:30

Wethouder Van der Schaaf: Ja, ook even voor de discussie. Ik denk dat we ook onze ogen niet moeten sluiten voor een dilemma wat zich aandient op moment dat je zegt, wij willen de bewoners en burgers zo vroeg mogelijk bij een initiatief betrekken. Daar is iedereen het over eens, hoe eerder je dat doet, hoe beter gesprek je hebt en hoe meer mensen het gevoel hebben dat ze betrokken zijn. Het dilemma is wel, hoe abstracter je voornemen is of hoe abstracter een plan is – en dat is niet om flauw te doen – hoe minder mensen natuurlijk direct de neiging zullen hebben om aan het gesprek mee te doen. Ik bedoel, als wij de bijvoorbeeld de omgevingsvisie bespreken die op een heel hoog abstractieniveau is, dan zijn er natuurlijk heel veel mensen die daarop reageren, maar heel veel mensen niet. Die denken op dat moment niet, laat ik nu eens over de omgevingsvisie gaan nadenken, wat dat betekent voor mijn directe woonomgeving, behalve als ergens een hele dikke streep staat bijvoorbeeld. Dat geldt ook voor dingen als de woonvisie of de mobiliteitsstrategie, die net ook naar voren kwam. Daar zit natuurlijk wel een dilemma in. Hoe vroeger je iets organiseert en hoe goed je dat ook doet en hoeveel geld of capaciteit je er ook tegen aangooit, hoe lastiger het is om mensen daadwerkelijk te mobiliseren. Ik denk, dat dat wel een realiteit is en daar moeten we denk ik ook een oplossing voor bedenken.

01:49:40

Voorzitter: Helder. Ik zie meerdere mensen die willen reageren. Als eerste zag ik de vinger van mevrouw Blauw van de PVV.

01:49:50

Mevrouw Blauw: Ja, dat klopt. Wij denken dat je alle vormen van social-media moet gaan inzetten, want daarmee krijg je dat je ook alle belangen vertegenwoordigd krijgt. Ik denk dat dat wel een heel goed middel is om in te zetten om optimale participatie te krijgen.

01:50:11

Voorzitter: Oké, dank. Dan zag ik een vinger van mevrouw De Vries van de VVD.

Participatie Omgevingswet

01:50:16

Mevrouw De Wrede: Ja, dank u wel. Ik ben het net even kwijt. Waar had ik ook alweer opgeschreven, wat ik wilde zeggen? U mag wel eerst een andere het woord geven.

01:50:24

Voorzitter: De heer Sietsma.

01:50:27

De heer Sietsma: Ik had mijn vinger niet opgestoken, hoor.

01:50:31

Voorzitter: De heer Dijk.

01:50:34

De heer Dijk: Ja, ik werd een beetje getriggerd door wat mijn buurman net zei. Kijk, ik probeerde het net zacht aan te zeggen. Met macht en tegenmacht bedoel ik niet te zeggen, dat het per se enorme conflicten – ja, ik ben wel van het conflictmodel, daar niet van – waar het mij om gaat, is inderdaad bijvoorbeeld het voorbeeld dat de Sietsma net zei, dat nodig niet echt uit. Ook wat de wethouder zei, voordat mensen betrokken worden bij iets groots en abstracts, dan moeten ze al georganiseerd zijn en volgens mij ligt daar het probleem. Ik ben er heel erg van overtuigd, ondanks dat niet alle partijen hier daar een groot voorstander van waren, dat toen de bewoners van de Wijert zich hard maakten voor het behoud van een sporthal, dat was best wel goed georganiseerd. Echter, voordat bewoners in de Lagelandpolder zich georganiseerd hadden, was het op een heel laat moment. Ze waren namelijk nog niet georganiseerd en dat moest allemaal nog gebeuren. Wil je mensen op iets abstracts – en ik snap dat als het over een omgevingsvisie gaat die de hele stad aangaat, dat is wel een ontzettend ver-van-mijn-bed show op dit moment – en toch ben ik ervan overtuigd dat, als je goede buurt- en wijkorganisaties al georganiseerd hebt – daarom heten ze ook organisaties – en daar is ondersteuning voor nodig en bij nodig en – dat zal ook botsen met belangen van een gemeente of van ontwikkelaars – voordat je dat voor elkaar hebt, moet je er wel lang en diep in geïnvesteerd hebben en dat is volgens mij nu echt niet het geval. Nog te weinig. Dat heeft er toch mee te maken, dat er vaak vanuit de gemeente niet vanuit een soort conflictmodel wordt gedacht van we hebben die tegenmacht ook nodig, maar toch heel erg van het komt ons misschien wel goed uit, als er geen wijkorganisatie hier en daar is, want die ene in die wijkorganisatie is erg lastig. Dit blijft altijd gerommel, dat weet ik ook, maar ik vind, als wij nu de balans opmaken, hoe onze buurt- en wijkorganisaties ervoor staan, dan is het heel, heel, heel erg slecht. Dan moeten we daar flink in investeren en zoals ik al zei, dan denk ik dat het met opbouwwerkers moet, die inderdaad het belang van buurten en bewoners behartigen en niet die van de gemeente en niet die van projectontwikkelaars.

01:52:57

Voorzitter: Mevrouw De Vries van de VVD.

01:52:58

Mevrouw De Vries: Ik heb het teruggevonden. Ik wil nog even kort reageren op iets wat de wethouder zei over het vroeg betrekken en vroeg in stelling brengen. Ik proefde daar een beetje de aarzeling, omdat het juist bij wat vage plannen, als visies en zo, lastig is. Dat geloof

Participatie Omgevingswet

ik wel. Misschien is dat dan ook iets aan ons weer als raad, om in visies nog flink wat ruimte te laten, om er bij concrete plannen dan nog van af te wijken of daar in ieder geval de ruimte voor te hebben. Zodat, als omwonenden vanuit participatie echt nog dingen meegeven en dat wijkt af van een visie, dat daar dan mogelijk ruimte voor is. Dat zou kunnen. Het andere is: juist bij concrete ruimtelijke plannen is natuurlijk dat vroeg betrekken en vroeg meenemen wel heel goed mogelijk en daar merk je natuurlijk ook vaak dat dingen vastlopen. Je zou natuurlijk best kunnen zeggen: er is een ontwikkelaar of de gemeente wil samen met een corporatie ergens 200 woningen realiseren en we zijn nog aan het uitwerken, hoe dat moet en als jullie daar goede ideeën over hebben, dan kom maar door, dit is ons mailadres. Facebook, mag wat mij betreft ook, maar dat je het op die manier aanvliegt, dus dat zouden onze ideeën zijn.

01:54:15

Voorzitter: Helder. Ik zie de heer Bosch van Student en Stad.

01:54:20

De heer Bosch: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ja, wat Student en Stad betreft, moet participatie ook zo vroeg mogelijk. Dan kan je een goed gesprek voeren. Goede kans dat het dan nog erg abstract is en nog lang niet in beton gegoten. Dat is denk ik ook juist goed, want dan kan je invulling geven en samen kijken naar wat je, met zijn allen wil. Wat volgens mij ook belangrijk is in dit proces is, aangezien je heel vroeg mensen erbij wil betrekken, dat je dan ook goed kijkt of het voor iedereen duidelijk is welk proces je gaat doorlopen. Niet alleen maar, welk gebouw komt er nu, maar ook welke stappen zitten daarin en wanneer hebben wij dan inspraakrecht en wanneer niet? Dat je daar goed over nadenkt.

01:55:07

Voorzitter: De heer Dijk wil daarop reageren.

01:55:09

De heer Dijk: Heel even proberen, een voorbeeldje. Woont u in een studentenhuus?

01:55:14

De heer Bosch: Ja.

01:55:15

De heer Dijk: Met hoeveel bewoners?

01:55:16

De heer Bosch: Vier.

01:55:17

De heer Dijk: Als er iets aan de hand is, naar wie gaat u dan?

01:55:18

De heer Bosch: Als er iets aan de hand is?

01:55:21

De heer Dijk: Ja, als er iets is in huis en dat moet geregeld worden, naar wie gaat u dan toe?

Participatie Omgevingswet

01:55:24

De heer Bosch: Ligt eraan wie er verantwoordelijk is. Of ik regel het zelf of ik vraag het aan de huisbaas.

01:55:28

De heer Dijk: Meestal is het ook, bijvoorbeeld in een studentenhuis en ook vaak in een buurt zo, dat er een buurtleider of dat er een buurtpappa of mamma is en daar ga je dan heen, als je zoiets voelt of ervaart. Dat is een beetje wat ik net bedoelde met dat je dat soort types in buurten en wijken ook nodig hebt en in buurt- en wijkorganisatie. Daarom ging ik er even op in.

01:55:45

De heer Bosch: Ja, snap ik. Heel veel huizen hebben een huisoudste en die regelt al het contact met de huisbaas en zo een aanspreekpunt denk ik – ja, goed dat is in een heel andere vorm – zo een aanspreekpunt van een wijk kan inderdaad heel erg helpen. Het punt wat ik eigenlijk wilde maken, is dat mensen meenemen niet alleen in wat er gebeurt, maar ook hoe dat gebeurt en hoe dat proces zit, is wat Student en Stad betreft ook erg belangrijk. Tot zover.

01:56:13

Voorzitter: Mevrouw Moorlag.

01:56:15

Mevrouw Moorlag: Ja, dank u wel. Ja, wat ons betreft is het ook inderdaad heel belangrijk om bewoners vroeg erbij te betrekken, het liefst natuurlijk voordat alles al in kannen en kruiken is, maar tegelijkertijd om ook op dat moment eerlijk te zijn, welke ruimte er wel is voor bewoners. Dat je ook eerlijk bent daarin, hoe ver gaat de participatie en welke input is nog mogelijk.

01:56:45

Voorzitter: Dank. Ja, het is een rare commissie, maar ik wil de heer Soeterbroek toch de mogelijkheid geven om even te reageren, want dat geeft misschien ook wat meer dynamiek. Gaat u gang.

01:57:00

De heer Soeterbroek: Dank u wel. Ik wil daar twee opmerkingen maken. Jullie hebben ook een brief gehad van een aantal erfgoedorganisaties en wat zij daar – denk ik – heel goed doen, is heel concreet benoemen in welke fase van de vergunningverlening vergunningsaanvraag et cetera ze heel graag betrokken willen worden. Volgens mij, moet je het op dat concrete niveau ook met elkaar doen. Ik denk dat je daar gul in moet zijn met elkaar. Waar bewoners vaak op zijn zachts gezegd niet blij van worden, is dat het dan het soort kaders zijn van: ja, wij zijn nu heel helder dat u op fase nul van de participatieladder insteekt, namelijk wij informeren u alleen en u mag ... Daar moet je dus ... Mijn oproep is: wees er gul in, probeer die vroegtijdige participatie ook te koppelen aan echt ruimte om invloed te hebben voor mensen. Als ik nog even op de wethouder mag reageren. Vroegtijdige participatie betekent vaak ook, dat je gelukkig nog heel 'dom' bent als gemeente er dus ook de vraag kan stellen: joh, we willen iets, het wordt tijd om wat aan de verkeerssituatie in deze buurt te gaan doen – we hebben nog niet, zoals Els net zei, een

Participatie Omgevingswet

rapport van 120 pagina's dat bewoners moeten doorworstelen – maar hoe zullen we het doen en wat voor onderzoeken moeten we uitzetten en hebben jullie daar zelf ideeën over? Ik denk dat dat juist ook vaak veel makkelijker communiceert, omdat mensen dan kunnen aangeven wat hun aan het hart gaat en wat ze al drie keer hebben aangekaart bij de gemeente. Dan heb je echt het goede gesprek tijdig. Ik zou daar dus niet te bescheiden in zijn om echt vanuit de ... Als je maar de vraag durft te stellen, we hebben als gemeente best nagedacht, maar we zijn er nog lang niet en we hebben u nodig om er echt iets goeds van te maken. Dat is altijd mijn standaardzinnetje wat tot succes leidt.

01:58:58

Voorzitter: Oké, dank. Ja, dit was dan een advies van een externe deskundige, want het is een meningvormende commissie, dus het is vreemd. Ik wil de heer Venhuizen van D66 het woord geven.

01:59:07

De heer Venhuizen: Ja, dank u wel. Als voorbereiding op deze bijeenkomst pakte ik nog even de checklist burgerparticipatie erbij die de D66-fractie in 2011 had opgesteld en aan het college had aangeboden. Eén van de eerste dingen die erin stond was: leg mensen eerst de problemen of kansen voor en niet meteen de oplossing. Echter, ook wat de heer Dijk net zei, mensen moeten wel georganiseerd zijn. Een interessant punt waar ik aan denk, is: als je kijkt naar het Oosterpark, waar we een experiment gedaan hebben met de coöperatieve wijkraad. Er was daar toen ook een bewonersorganisatie en die zeiden, maar wij zijn eigenlijk de bewonersorganisatie. Er was ook wel wat spanning, maar tegelijkertijd gebeurde er uiteindelijk wel iets heel erg moois, omdat mensen wel echt betrokken werden bij de wijk en er echt een groep mensen ontstond, die ook veel aandacht kregen van de gemeente en de wijkambtenaren daar veel mee bezig waren. Inderdaad, als je dan die organisatiestructuur helpt opbouwen in elke wijk. Daar hebben we een experiment gedaan, maar eigenlijk zou je iets moeten vinden, dat je zo iets in elke wijk weet te organiseren. Dan heb je ook mensen die je kan aanspreken en een opbouwwerker, wat u noemt, hoort daar dan zeker. Dat is een vorm daarvan. Wat net gezegd wordt en wat in de stukken stond, het recht op ondersteuning is natuurlijk iets heel moois, als we dat kunnen vastleggen, maar dan moeten we dat ook gaan regelen.

02:00:21

Voorzitter: Dank. Ik wil deze ronde ook afsluiten en misschien dat de heer Sietsma nog een klein concluderend eindwoord heeft.

02:00:29

De heer Sietsma: Zal ik eens een poging wagen, er is een hele hoop gezegd. Ik hoor van verschillende kanten een pleidooi voor dat recht op ondersteuning, dus misschien is dat wel iets om eens nader uit te zoeken. Ik hoor ook, maak in een vroeg stadium als gemeente of laat de ontwikkelaar dat doen, maar wijs die ontwikkelaar daar dan op. Laat duidelijk maken hoe het participatieproces gaat verlopen en geef dat kader helder weer. Geef ook aan wat de ruimte is die er nog is. Persoonlijk ondersteun ik Frans Soeterbroek van harte om te zeggen, wees daar gul in. Ik heb wat suggesties voorbij horen komen om inwoners inderdaad in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken, middels sociale media en briefjes door de brievenbus en met name die sleutelfiguren in de wijken, want die zijn vaak beter

Participatie Omgevingswet

geïnformeerd. Of we daarmee het probleem – dat geef ik nog maar even mee als hersenkraker – rondom zo een project Q ook hebben opgelost, dat weet ik niet, want dat is een ontwikkelaar die op die plek iets wil, waar de gemeente ook een algemeen belang inziet, de huisvesting voor ouderen, die ook wat zorg nodig hebben en waar de wijk evengoed niet altijd gelukkig mee hoeft te zijn. Of we dat probleem daarmee hebben opgelost, want het project gaat er dan uiteindelijk natuurlijk wel komen, of het terrein blijft braak liggen. Goed, maar we hoeven niet alle problemen van de wereld vandaag op te lossen.

02:02:05

Voorzitter: Dank, daar is de tijd ook niet voor, helaas. U mag gelijk doorgaan met het volgende deel. Ik denk dat we de 15 tot 20 minuutjes gaan uitlopen, dus probeer het kort en bondig te houden. Ik wil de heer Sietsma het woord geven over wat hier staat: omgevingsplan dichttimmeren of niet en beleidsarme overgang, maar u kunt dat vast beter inleiden dan ik.

02:02:33

De heer Sietsma: Ja, waar wij een lang gesprek over hebben gehad, is de vraag: wil je het omgevingsplan helemaal dichttimmeren, dat wil zeggen zo strak mogelijk alles regelen over wat wel en niet mag of wil je daar ruimte in laten? Het heeft allebei voor- en nadelen. In onze huidige bestemmingsplannen, heb ik mij gisteren nog laten vertellen, zitten nog een hoop zogenaamde open normen. Een voorbeeld is: er moet wel voldoende parkeergelegenheid zijn. Wat is voldoende? Dat regel je dan in de parkeernota, dus met beleid. Dat beleid kun je af en toe ook wijzigen en dan hoef je dat bestemmingsplan niet iedere keer te wijzigen. Je kan het ook wijk specifiek maken, dan hoef je dat niet in het bestemmingsplan te regelen, dus dat heeft voor de gemeente voordelen, maar dat soort open nomen heeft ook voor ontwikkelaars soms wel voordelen. Het kan ook voordelig zijn voor het gesprek met inwoners, want dat geeft je ruimte om te bewegen. Al pratend kwamen wij er toch op, timmer het maar helemaal dicht. Dat betekent namelijk dat als een ontwikkelaar of ook de gemeente iets wil wat niet in het bestemmingsplan past, dat je dus een buitenplanse vergunning nodig hebt. Daarin zijn de mogelijkheden, zoals Eric van Deelen schetste, om participatie écht af te dwingen veel ruimer. Dat over dichttimmeren of niet en ik hoor graag wat jullie daarvan vinden. Die beleidsarme overgang. Het is even technisch, maar onze raad heeft besloten, als wij een omgevingsplan krijgen, ergens in de loop van volgend jaar, dan gaan we dat niet helemaal opnieuw opbouwen. Dat is ontzettend veel werk, nog meer dan bestemmingsplannen maken en een bestemmingsplan dat duurt al gauw een jaar en dan heb je het over een deel van de gemeente. Het is ontzettend veel werk, dus wij gaan met de wetgever mee en al onze bestemmingsplannen één op één overzetten en dan wordt dat een omgevingsplan. Dat betekent dat die open normen, die er nu nog in zitten, er ook inzitten en dat je de regels, die je in het omgevingsplan wil vastleggen over participatie vooral moet richten – denk ik – op regels voor de vergunningverlening bij binnenplanse en buitenplanse aanvragen. Dat even als inleiding. Het is een beetje technisch, maar ik denk dat die vraag over: willen we het dicht timmeren en wat willen we regelen in het omgevingsplan wel op tafel ligt.

02:05:18

Voorzitter: Dank. Ik vond het een heldere toelichting in deze best wel complexe materie. Ik

Participatie Omgevingswet

kijk rond, ook online en hier in de commissie, of iemand hier ideeën of opmerkingen over heeft. De heer Van Niejenhuis, PvdA.

02:05:32

De heer Van Niejenhuis: Ik kan wel meegaan met wat de heer Sietsma zegt. Als je het goed dichttimmerd, dan kun je dus meer eisen stellen aan participatie, dan wordt het in plaats van binnenplans een buitenplans iets. Tegelijkertijd vind ik het ook wel spannend, in hoeverre ga je een ruimtelijke ontwikkeling van een initiatiefnemer politiseren? In hoeverre is het voor onszelf wenselijk om het over allerlei projecten te hebben en ze daarmee dus ook politiek te maken? Misschien zijn de initiatiefnemers daar niet bij gebaat en misschien is de omgeving daar ook wel niet bij gebaat, dus dat vraag ik me ook wel een beetje af. Ik ben benieuwd hoe de anderen daarnaar kijken.

02:06:12

Voorzitter: Hoe kijken de anderen daarnaar? Mevrouw De Wrede van de Partij voor de Dieren.

02:06:19

Mevrouw De Wrede: Ja, het is erg breed wat ik wil zeggen, maar ik denk dat het concept eigendom nog maar heel recent staat en dat er vroeger altijd sprake was van vrij brede participatie, als er sprake was van een potentiële ontwikkeling. De commons en dergelijke. Dingen werden gemeenschappelijk gebruikt en als er iets veranderd moest worden, dan werd daar een zeer breed gesprek over gevoerd. Ook niet altijd natuurlijk, maar ... Ik denk dat, hoe we hier op dit moment tegenaan kijken, dat de ondernemer niet moet worden vastgezet of de initiatiefnemer niet en dat dat de ontwikkelingen zou schaden. Ja, ik denk dat dat misschien wel een heel beperkte invalshoek is en dat we veel meer moeten kijken naar de eventuele gewenste uitkomsten. Ik vind het ook wel moeilijk om deze discussie te voeren, want het is allemaal erg breed. In ieder geval ben ik er niet zo bang voor, dat er te veel getraineerd zou worden door participatie, onder andere ook door iets dat de bewoonster vanavond zei: ja, als je de inwoners juist goed bij ontwikkelingen weet te betrekken, dan kunnen die ook positieve boodschappen communiceren naar de andere inwoners, waardoor processen misschien juist wel sneller verlopen en waardoor je echt draagvlak weet te creëren voor een project. Aan de andere kant ook, omdat er ontzettend veel gebeurt en omdat we heel veel crises hebben in deze maatschappij die veel eerder het gevolg zijn van het feit, dat er veel te veel gebeurt, dan dat er te weinig gebeurt. Enigszins gechargeerd natuurlijk, maar ... Nu ja, dit even als reactie.

02:08:34

Voorzitter: Dank. Ik kijk de commissie rond. De reacties van de wethouders zijn ook heel erg gewaardeerd, want dat roept toch weer meer discussie op. Ik weet niet of ... De heer Van der Schaaf.

02:08:45

Wethouder Van der Schaaf: Ja, ik zat er even over na te denken. Het is natuurlijk een discussie die ook bij ons gevoerd wordt. Kijk, de angst die ik altijd heb bij de Omgevingswet is dat er twee dingen heel erg verkeerd kunnen gaan. Kijk, of alles komt stil te liggen – misschien dat mevrouw De Wrede, die zegt, er gebeurt misschien wel te veel, dat goed zou

Participatie Omgevingswet

vinden – Nee, dat is een grapje, maar dat zou kunnen. Dat we dingen zo dicht regelen, dat echt alles stil komt te liggen. Het andere uiterste, als we dingen te ruim regelen, of bepaalde dingen te ruim regelen, dat er plotseling plannen doorgaan, waar we dan niets tegen kunnen doen en waar we dan enorm van schrikken, van dit was niet de bedoeling. Aan beide uitersten zijn dus grote risico's verbonden. Dat er straks bouwwerken komen, waar we niets tegen kunnen doen, maar die we met zijn allen verschrikkelijk vinden, omdat we het te ruim hebben opgesteld. Kijk, die open normen die we hadden met die bestemmingsplannen hebben ook voordelen, want je kunt ook sneller veranderingen doorvoeren. Een voorbeeld is bijvoorbeeld de recente discussie over de studio's en kamerverhuurpanden. Een aantal jaar geleden hebben we die ruimte gelaten in het bestemmingsplan. We hadden het verder dicht kunnen zetten toen, maar met goede reden is dat niet gedaan. Nu zeggen we een paar jaar later, dat moet nu echt stoppen, maar dat omdat het zo in die bestemmingsplannen zit, zijn we wel twee jaar bezig, voordat we dat helemaal hebben opgelost. Dat is ook met planschade et cetera, dus je flexibiliteit als gemeente neemt wel af. Nu probeert die Omgevingswet dat natuurlijk weer te corrigeren, omdat het omgevingsplan een veel flexibeler document wordt. Je kunt zeggen 'bij twijfel niet inhalen', dus ik snap ook wel wat de Sietsma zegt als uitgangspunt. Dat sluit ook wel een beetje aan bij de gemeente Groningen, die als traditie altijd al een beetje de neiging heeft om graag dingen zelf in de hand te houden. Tegelijkertijd, denk ik wel dat we de flexibiliteit moeten inbouwen om daar op zijn minst naar de toekomst toe mee te kunnen spelen. Als het namelijk inderdaad zo is, zoals de heer Van Niejenhuis ook suggereerde, dat we bij elk bouwplan een enorme discussie krijgen – een publieke discussie zou nog tot daaraantoe zijn en dat wil je soms wel – maar het kan ook leiden tot een enorme juristerij met de initiatiefnemers en omwonenden. Ja, uiteindelijk willen we dat ook niet, dus daar zit wel een soort middenweg in. Die keuze moeten we nu al maken, dat vind ik ook ingewikkeld. Ik heb de neiging wel mee te gaan met wat de heer Sietsma zegt, de veilige weg, maar ik vind wel dat we flexibiliteit moeten inbouwen om het te kunnen aanpassen.

02:11:06

Voorzitter: Dank. Roept dit vragen op? Ja, dit roept vragen op bij mevrouw De Vries van de VVD.

02:11:12

Mevrouw De Vries: Niet per se op wat de heer Van der Schaaf net zei. Ik had los daarvan nog twee opmerkingen over dit onderwerp.

02:11:19

Voorzitter: Gaat u gang.

02:11:19

Mevrouw De Wrede: Het eerste gaat over het dichttimmeren en het op die manier beschrijven, want dat vind ik dus wat lastig, omdat er juist wordt aangegeven dat het zo moeilijk is om dingen dicht te timmeren. Zeker, als je het over die buitenplanse dingen hebt, dus dat je mensen niet kan verplichten tot participatie. Ik zoek nog een beetje naar, wat er dan wel en niet dichtgetimmerd moet worden. Het andere is wat meneer Van Niejenhuis net zei, dat triggerde mij wel een beetje en zo had er nog niet over nagedacht. Ik zat ook nog te denken: zouden we ook nog iets kunnen met een handboek van participatie? Ja, dat staat

Participatie Omgevingswet

natuurlijk allemaal al in de stukken, dus je zegt wat ons betreft zou je het heel goed op deze manier kunnen doen. Als die stappen niet gevolgd worden, dan kunnen we dus niet zo veel, als het gaat om de vergunning in sommige gevallen, maar misschien kunnen we het dan politiek maken. Als ze niet die stappen volgen, dat we er dan als raad over gaan praten en als ze wel netjes die stappen volgen en er wordt ervaren dat de participatie wel goed gaat, dan wordt het niet politiek.

02:12:28

Voorzitter: Wil iemand hier direct op reageren? Mevrouw De Wrede wil ook nog iets zeggen, geloof ik. Mevrouw De Wrede.

02:12:37

Mevrouw De Wrede: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ja, niet op wat mevrouw De Vries zei inderdaad, maar op wat de heer Van der Schaaf zei. Hij zei, al die participatietrajecten, we moeten er wel om denken – of tenminste zo vat ik het even samen, misschien verkeerd, even een disclaimer – dat kan ook allemaal wel eens een enorme juristerij worden. Echter, ik denk dat het omgekeerde eerlijk gezegd ook waar is. Als je echt een goed participatietraject hebt en je weet dat van tevoren in te zetten, dat je daarmee ook langdurige juridische trajecten juist weten te voorkomen.

02:13:14

Voorzitter: Oké, dank voor uw bijdrage. Ik kijk de commissie rond, want er komt ook nog een afsluitend deel met de bevindingen dat mevrouw Moorlag gaat toelichten. Ik wil dan nog één opmerking van de heer Van Niejenhuis toelaten. Gaat uw gang.

02:13:29

De heer Van Niejenhuis: Dank, Voorzitter. Ja, ik zou daar misschien op willen zeggen, ik denk dat het op dit moment best goed geregeld is, dus welke zaken bespreken we in de raad, welke dingen vinden wij complex en welke dingen vinden we niet complex is? Ik denk, dat dat op dit moment behoorlijk goed in elkaar zit en ik zou wat dat betreft als PvdA het liefst daar dichtbij in de buurt blijven.

02:13:51

Voorzitter: Oké, helder. Ik wil nog even voor een afsluitend concluderend woordje de heer Sietsma het woord geven.

02:13:58

De heer Sietsma: Ik denk dat de heer Van Niejenhuis dat zonet keurig heeft gedaan. Het is misschien goed, dat we ons realiseren, waar een initiatief afwijkt van het bestemmingsplan, of dat nu met open normen of gesloten normen is. We hebben daar een lijst voor, die is in de maak en dat is ook de categorieënlijst die we nu hebben. Dat zijn ook de momenten, waarop de raad adviesrecht heeft over dat type projecten. Dat 'spel' kunnen wij zo organiseren dat een beetje blijft, zoals het nu ook loopt en dat sommige dingen aan het college zijn en als het afwijkt, volgens die lijst, dat de raad in beeld komt, zoals dat nu ook het geval is. Project Q, dat komt in beeld, omdat het echt buiten het bestemmingsplan viel.

02:14:52

Voorzitter: Oké, dank. De heer Soeterbroek gaat de trein halen en we willen hem heel erg

Participatie Omgevingswet

bedanken voor zijn toelichting en bijdrage. Dan gaan wij verder met de commissie. Dat is het laatste deel – dus het is een lange zit, maar we komen er – wat is een goed participatieproces? Er waren 20 aanbevelingspunten of resultaten uit de pilots en mevrouw Moorlag gaat dit nu toelichten.

02:15:23

Mevrouw Moorlag: Ja, inderdaad, een hele brede vraag: wat is dan een goed participatieproces? Naar aanleiding van de pilot is een hele lijst met adviezen gekomen en naar aanleiding daarvan is ook een lijst met uitgangspunten opgesteld. Als het goed is, hebben jullie die lijst allemaal kunnen lezen. Die uitgangspunten zijn de eerste weg naar hoe kun je uiteindelijk als gemeente nu neerzetten wat een goed participatieproces is? Het gaat daarbij dus echt nog om het proces en niet wat nu inhoudelijk goede participatie is, dus meer om het hoe en niet om bijvoorbeeld hoeveel inspraak vind je belangrijk. Dat soort zaken wordt later vastgesteld bij de participatieverordening. Het gaat nu echt nog concreet om de vraag, naar aanleiding van de lijst met uitgangspunten, wat is dan een goed participatieproces?

02:16:30

Voorzitter: Helder en duidelijk. Ik ben benieuwd naar reacties van de commissie. Ik kijk rond en ik zie mevrouw Blauw van de PVV. Gaat u gang.

02:16:45

Mevrouw Blauw: Ja, ik wilde dat net ook al eigenlijk, maar dat past hier beter. Waar wij nogal van gecharmeerd zijn, is... Een goed voorbeeld is bijvoorbeeld uitvoerder Prolander die voor twee provincies een zeer goed participatieproject heeft ingezet bij de aanleg van natuur. Door zowel huis-aan-huis keukentafelgesprekken als online weten zij belanghebbenden echt goed te vinden en actief op te sporen. In twee sessies, waar Prolander opnieuw met iedereen individueel in gesprek gaat en dat betekent dat hun medewerkers ook zeer veel kennis hebben en zeer actief sturen om het participatieproces rond te krijgen, zodat niemand buiten de boot valt. Het resultaat is ook nul zienswijzen, dus dat is een overheid die echt op participatie goed functioneert. Een mooi voorbeeld hiervan is ook de ontwikkeling van het Westerkwartier.

02:17:45

Voorzitter: Dank voor uw bijdrage. Ik zie online ook de heer Ubbens van het CDA. Hij heeft nog niets gezegd. Heeft u nog iets? Niets te melden? Ik kijk door de commissie. Dat scheelt enorm in tijd, maar... De heer Amrut.

02:18:05

De heer Sijbolts: Dank u, Voorzitter. Ik word steeds vaker de heer Amrut genoemd.

02:18:10

Voorzitter: Mijn excuses. Ik heb het drie keer wel goed gezegd, de heer Sijbolts.

02:18:15

De heer Sijbolts: Eén keer fout is ook een minstreepje. Nee, het komt misschien wat zuur over, maar ik heb een voorbeeld, wat ik van veel bewoners vaak hoor die bij participatiebijeenkomsten komen, met name ook inloopbijeenkomsten, maar dan een

Participatie Omgevingswet

minder geslaagd voorbeeld is van hoe het ook wel eens gebeurd en plaatsvindt. Het zijn dan vaak van die inloopbijeenkomsten en dan staan er hele mooie grote schermen in zo een zaal, waar mensen langs kunnen lopen en kunnen zien, wat er gaat gebeuren in hun wijk of in hun dorp. Dan zijn er vaak ook heel veel positieve mensen die met vergezichten leuk weten te vertellen, over hoe ze dat dan ook voor zich zien, als hun ideeën worden uitgevoerd of worden overgenomen. Er zijn natuurlijk ook wel eens wat mensen, die zijn positief-kritisch of wat kritisch en misschien ook wel wat negatiever. Dan wil het nog weleens gebeuren, dat die mensen verzocht wordt om dan eventjes in een apart hokje te gaan zitten, waar ze dan apart genomen worden en waar met ze gesproken wordt over die kritische geluiden. Nu, weet ik niet of dat is, om te voorkomen dat andere mensen die daar rondlopen ook dat kritische geluiden of dat positief-kritische geluid te horen krijgen, maar ik denk dat we daar heel erg mee moeten oppassen. Je wekt dan namelijk wel een zweem van iets, wat je niet zou moeten willen, als je spreekt over een goed participatieproces. Wat er volgens mij ook bij hoort, is dat je van dat soort bijeenkomsten verslagen maakt en dat mensen ook kunnen zien, er wordt wel iets gedaan met mijn inbreng of er wordt niet iets gedaan met mijn inbreng en dat dan ook motiveert. Als het een formele inspraakprocedure is, dan gebeurt dat altijd wel, maar bij de inloopbijeenkomsten, dan zijn het vaak inderdaad die post-it die worden ingevuld en worden opgeplakt. Dat zien mensen niet altijd voldoende terug, dus ik denk dat dat wel iets is – niet negatief – maar daar valt misschien nog wel wat winst te behalen.

02:20:18

De heer Sijbolts: De heer Sietsma.

02:20:20

De heer Sietsma: Een vraag aan de heer Sijbolts die zo bij mij op kwam. Ik herken dat wel, wat u zegt over mensen die even apart worden genomen. Dat zijn vaak mensen die een hele uitgesproken en hele uitgesponnen mening hebben over een voorstel. Dat hoeft niet per se kritisch of negatief te zijn, maar dat we zeggen, we willen graag daar even over doorpraten. Daarover doordenkend, zou je niet eigenlijk willen dat juist dat soort uitgewerkte ideeën breder gedeeld worden, zodat ze die ook kunnen toetsen bij andere inwoners in plaats van dat je ze apart neemt. Echter, is dat ook waar u op doelt, is mijn vraag.

02:20:54

De heer Sijbolts: Ik denk dat dat zeker een mooie uitkomst kan zijn en ook wat eerder is genoemd. Misschien zou dat juist ook het moment kunnen zijn, waarbij je denkt: we gaan mensen ondersteunen om dat idee of dat plan verder te brengen. Dat kan ook via Right to Challenge, maar ik denk dat ik het de heer Sietsma eens ben. Ik ben overigens blij dat ik niet de enige ben die dat beeld, wat ik net uiteengezet heb ... Dat het inderdaad wel klopt wat ik hoor.

02:21:26

Voorzitter: Dank. De heer Venhuizen D66, gaat uw gang.

02:21:28

De heer Venhuizen: Ja, op zich een mooi uitgangspunt. Een klein dingetje eigenlijk, als je hebt over het goede voorbeeld geven. Ik begin me de laatste jaren flink te ergeren aan het begrip

Participatie Omgevingswet

stakeholders en dan moeten ook wel zelf het goede voorbeeld geven. Hier wordt heel vaak belanghebbende gebruikt en dat is een Nederlands woord dat precies hetzelfde betekent. Stakeholders is echt ambtenarentaal natuurlijk.

02:21:50

Voorzitter: Duidelijk, we gebruiken niet meer het woord stakeholder. Ik zag eerst mevrouw De Vries. Gaat u gang.

02:21:57

Mevrouw De Vries: Dank u wel. Dan ook nog inderdaad één voorbeeld, wat mij betreft, van het goede voorbeeld. Ik lees in dit soort stukken altijd heel veel goede ideeën over participatie en dat komt natuurlijk ook wel in verordeningen, beleidsstukken en op andere plekken terug. Nu dus hier, maar we moeten er denk ik voor waken, dat het niet een stuk moet zijn van de club mensen die hier nu mee bezig is, maar dat dit wat we bespreken, waar we het over hebben, dat dat ook landt bij de delen binnen de gemeente die zich bezighouden met de uitvoering. Dat zijn namelijk de projecten, die wij weer terugzien op ons bordje en op onze leeslijsten, als we onderwerpen gaan bespreken. Daar zou ik wel echt nog aandacht voor willen vragen, dat dit bij de juiste afdelingen landt.

02:22:49

Voorzitter: Ja, duidelijk. De heer Van Niejenhuis.

02:22:53

De heer Van Niejenhuis: De vraag was: wat is een goed participatieproces en volgens D66 misschien de handreiking die jullie zelf gedaan hebben in 2011. Dat klonk best goed, de eerste in ieder geval, maar ik denk dat er nu in de stukken ook al een mooie handreiking zit die een heel mooi kader zou kunnen zijn. Even in aanvulling op wat de heer Sijbolts zei, ik denk ook dat je mensen invloed moet geven op het proces. Dat je dus niet alleen tegen een groep mensen moet zeggen, we hebben hier vijf stappen en daarin nemen wij u meer en kunt u zeggen wat u ervan vindt, maar dat je ook even de vraag stelt, wat vinden jullie van dit proces en hoe zou dit proces eruit moeten zien? Daarom is het ook goed dat die handreiking een handreiking is en geen blauwdruk. Ik denk dat het heel erg verschilt per proces, per initiatief, per uitdaging of opgave – hoe je het ook wil noemen – hoe zo een participatieproces eruit kan zien. Oosterhamriktracé is echt iets heel anders dan het project Q of noem maar op. Daar moet je mensen dus ook invloed op geven.

02:23:53

Voorzitter: De heer Bosch van Student en Stad.

02:23:58

De heer Bosch: Ik had een korte opmerking: participatie is ook hoe de participatie moet worden vormgegeven en precies dat had ik ook als bijdrage op dit onderdeel, dus ik sluit me volledig aan bij de woorden van de heer Van Niejenhuis.

02:24:11

Voorzitter: De heer Dijk, SP.

02:24:14

De heer Dijk: Ja, ik ook wel ongeveer, want wat mij dan weer toch een beetje opvalt, is dat

Participatie Omgevingswet

dan hier nu, als het dan over zeggenschap gaat en hoe dat opgezet zou moeten worden, dan kunnen wij dat heel goed bedenken en komen we met een Right to Challenge. Ja, met alle respect, maar daar heb ik de afgelopen jaren niet één keer gezien. Dat is echt een goed initiatief, hartstikke leuk. Die coöperatieve wijkraad ook, dat is hier bedacht en niet door bewoners zelf, dus dan wordt het ook nooit iets van hen. Dan hoor ik een bewoner het hebben over pizza-avonden en boerenkoolbijeenkomsten in Beijum heb ik gehoord. Dat hebben mensen zelf bedacht en dan is de kans dat het werkt ook een stuk groter. Dat zou ik nog hieraan willen toevoegen en nooit meer die rare Engelse termen die heel ver bij mensen vandaan staan.

02:25:06

Voorzitter: De heer Sietsma wil daarop reageren.

02:25:08

De heer Sietsma: Ja, ik zou in dit kader misschien wel willen pleiten voor een tijdelijk verbod op inloopbijeenkomsten, want we moeten echt op zoek naar andere vormen van participatie. Daar heeft Els Struiving ook behartenswaardige woorden over gezegd, denk ik. Inloopbijeenkomsten dienen vooral om het plan erdoor te krijgen. Dan chargeer ik het wel, maar even bewust.

02:25:35

Voorzitter: Duidelijk. Ik kijk de commissie rond. Ik kijk ook even online of daar nog iemand wil reageren. Ik heb verschillende dingen gehoord. Misschien dat mevrouw Moorlag als eind nog iets toe te voegen heeft of wil concluderen uit wat de commissie heeft ingebracht?

02:25:59

Mevrouw Moorlag: Ja, goed. Volgens mij is de lijst met de uitgangspunten helder en is daar nu ook verder weinig commentaar op en heb ik het idee dat mensen die dragen. Dan wordt er nog opgemerkt, blijf mensen invloed geven op het proces, zoek originele manieren waarop je omwonenden kunt betrekken en zorg voor ondersteuning op de juiste momenten. Ja, maak ook helder bij de afdelingen waar de uitvoering ligt, hoe participatie moet verlopen. Ja, volgens mij is dat al met al een korte samenvatting.

02:26:41

Voorzitter: Ja, dank. Dat was helder. Ja, het is een lange lijst met aanbevelingen, dus iedereen kan die teruglezen. Dan is tot slot het woord aan de wethouder. Hij heeft nu het podium en mag op alles reageren. De heer Benjamins, neemt u het over?

02:26:59

Wethouder Benjamins: Ja, ik wil het wel even overnemen, Voorzitter. Dank u wel. Tegelijkertijd ga ik niet op alles in, want dat is veel en veel te veel. Om maar even bij de laatste opmerking van de heer Sietsma te beginnen over de inloopbijeenkomsten. Wij hebben volgens mij allemaal enorme behoefte aan fysieke inloopbijeenkomsten en zouden graag willen dat we die weer konden organiseren. Echter, uw chagrijn daarover is luid en duidelijk overgekomen. Natuurlijk moeten we met elkaar op zoek naar allerlei manieren om bewoners te betrekken en mee te laten doen en vooral ook te horen wat er leeft en te horen waar dan die kritiek vandaan komt of de positiviteit. We horen namelijk ook optimisme uit wijken, dus het is niet altijd gezegd, dat er alleen maar kritiek komt en volgt. Ja, Voorzitter, ik

Participatie Omgevingswet

heb ontzettend veel gehoord, de rijp en groen, tips en adviezen en suggesties voor zowel het college, maar ook voor de raad zelf en ook voor het ambtenarenapparaat. Het is onmogelijk, wat mij betreft, om op alles in te gaan. Overigens is wethouder Van der Schaaf natuurlijk tussendoor ook nog wel op een aantal dingen ingegaan, maar ik wil nog heel even teruggaan naar het betoog van de heer Soeterbroek, waar het ging over planprocedures versus het te laat betrekken van inwoners. De gemeente heeft er natuurlijk helemaal geen baat bij, dat bewoners laat worden betrokken bij projecten. Dat was een soort suggestie die even werd gedaan, dat we er baat bij hebben en dat we met samengeknepen billen naar zo een bijeenkomst gaan, om ervoor te zorgen dat het er maar even doorgedrukt wordt. Juist in dat soort zaken en in dat soort projecten maakt onbekend vaak onbemind, dus op het moment dat wij veel eerder de bewoners zouden kunnen betrekken bij die plannen dan moeten we dat ook doen, want daar hebben we alleen maar baat bij. Dan wordt het gesprek eerder op gang gebracht en daar worden de plannen ook serieus alleen maar beter van. Volgens mij heeft wethouder Van der Schaaf bij die vroegtijdigheid, en uw raad zelf ook, in deze sessie ook lang genoeg bij dat feit stilgestaan. Ik denk dat ik, als ik één afdrank mag geven van deze avond, dat ik de opmerking van Els Struiving de opmerking is die het meest bij mij is blijven hangen: dat je inwoners moet zien als partners die het verhaal van hun eigen buurt of wijk gaan vertellen en misschien wel de beste ambassadeurs zijn van het beleid dat wij in die wijken willen laten landen. Dan moeten wij daar natuurlijk naar op zoek, hoe wij dat vorm kunnen geven. Ja, ik moet wel altijd een beetje lachen, als de heer Dijk wat activistisch begint over zijn opbouwwerker, maar tegelijkertijd heeft hij natuurlijk best wel een punt. De opbouwwerker an sich weet ik niet of we die in die vorm ook kunnen vormgeven, maar we hebben natuurlijk bij dit project gezien, dat het gebiedsteam best een goede rol kan vervullen in deze. Misschien moeten we verder kijken naar, hoe wij dit zouden kunnen laten landen in een gebiedsteam of een ontwikkeling van een participatieteam, waarbij bijvoorbeeld dat participatiehandboek – wat natuurlijk een ontzettend mooi theoretisch model is – ook daadwerkelijk goed uitgelegd kan worden en wat we daar nu toch allemaal precies mee bedoelen. Ik heb veel meegeschreven en volgens mij zijn er een heleboel nuttige zaken gezegd, maar één ding is bij mij wel blijven hangen en dat is: dat ook uw raad het niet voor elkaar krijgt om altijd alles in consensus op te lossen. Dat wil ik uw raad nog wel even meegeven en vandaar dat ik ook wel blij ben met de opmerkingen van de heer Van Niejenhuis, als het gaat om het feit dat we zeggen dat dit een handreiking is en geen blauwdruk zou moeten worden. Laat onverlet, dat er voldoende te verbeteren valt en volgens mij hebben wij allemaal de goede intentie om daar goed mee aan de slag te gaan. Ik denk dat ik het daar wel bij wil houden, Voorzitter.

02:31:43

Voorzitter: Dank u, wethouder. Als er nog vragen zijn of een opmerking ... Ik denk dat de heer Dijk wil nog even reageren. Gaat uw gang.

02:31:52

De heer Dijk: Ja, Voorzitter, ik heb één opmerking, want ik vond eigenlijk de meest activistische terminologie van de heer Venhuizen komen: belanghebbenden, want dat is namelijk direct dat er een conflict bestaat. Mijn vraag is: hoe groot is de kans eigenlijk dat

Participatie Omgevingswet

die hele Omgevingswet niet meer doorgaat, want het wordt keer op keer uitgesteld en uitgesteld en uitgesteld. Hebben we er nog iets van invloed op?

02:32:12

Spreker: [onhoorbaar]

02:32:14

De heer Dijk: Ja, dat kan. Ja, dat is een beetje een doodoener aan het einde, maar ik ben hier best serieus over.

02:32:21

Voorzitter: Ik weet niet wie deze vraag kan beantwoorden, misschien de heer Van Deelen of ...

02:32:26

De heer Van Deelen: Ik denk niet dat de omgevingswet niet doorgaat. Uiteindelijk zal die er komen. Het is vaak uitgesteld. De reden is vaak het digitale stelsel, wat ook een groot probleem is. Het is ooit wel unaniem door zowel de Tweede Kamer als Eerste Kamer aangenomen, maar toen was het nog een ver-van-mijn-bed show, heel oppervlakkig en globaal. Hoe verder je komt, en dat merken we nu, zie je ook wel dat inderdaad een aantal onderdelen, zoals nu ook participatie, echt als knelpunt door velen gezien wordt. Echter, ik schat niet de kans hoog in dat die niet doorgaat. Het zal misschien nog een keer uitgesteld worden, dat kan, maar niet doorgaan ... nee, dat geloof ik niet.

02:33:09

De heer Dijk: Om een vervolgvraag stellen te stellen. Hij is nu inderdaad volgens mij uitgesteld om allerlei ICT-redenen. Echter, ik neem aan dat wij niet de enige – want volgens mij zei wethouder Van der Schaaf dat terecht – gemeente zijn die een soort angst hebben dat het of te soepel wordt of te strak. Dat kan toch een reden zijn, dat heel veel gemeenten dan nog zeggen, kunnen jullie daar niet wat aan doen?

02:33:34

Voorzitter: Ik hoor dat de heer Roeland Van der Schaaf ook nog iets wilde opmerken.

02:33:39

Wethouder Van der Schaaf: Ja, Voorzitter, voor een deel heeft de heer Van Deelen gezegd, wat ik ook wilde zeggen. Ik schat inderdaad de kans klein in of minimaal in dat het niet doorgaat. Ik sluit zeker niet dat het nog een keer wordt uitgesteld. Even – dat is een beetje een politieke opmerking – maar met de uitkomst van de formatie, zoals die nu lijkt te zijn, lijkt de kans vrij klein dat er nog ... Hetzelfde kabinet als het vorige, dezelfde partijen. Ik kan me niet voorstellen dat men nu plotseling hier een fundamenteel andere keuze maakt, die inderdaad in het verleden ook al door de hele kamer werd gesteund. Uitstel zou nog kunnen, vanwege de ICT-problemen, maar ik verwacht wel dat het door zal gaan.

02:34:19

Voorzitter: Dank. Dan denk ik dat we nu tot een einde zijn gekomen van deze commissie. De Omgevingswet zal er dus uiteindelijk wel ooit eens komen en er zijn een heleboel mooie handreikingen gedaan. Er zal ook wel een verslag geschreven worden van deze commissie,

Participatie Omgevingswet

waarin dat ook allemaal terugkomt. De vraag is ook aan de commissie: is het gesprek hiermee voldoende gevoerd?

02:34:45

Voorzitter: Dan wil ik iedereen bedanken voor zijn, haar en ieders bijdrage en dan wens ik u allen nog een zeer fijne avond.

02:34:55

wethouder Benjamins: Voorzitter?

02:34:56

Voorzitter: Ja.

02:34:57

Wethouder Benjamins: Mag ik u bedanken voor het goede werk dat u heeft verricht vandaag, want was niet was niet zo gemakkelijk- dat had u zelf ook al geconstateerd - maar respect en bedankt.

02:35:07

Voorzitter: Ja, dank. Het was een bijzondere commissie. Oké, veilig thuis allemaal.